Història

La restauració

Solucions · 56 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2026 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció A)

EXERCICI 3. Exposeur un tema a través dels descriptors del glossari

[2,5 punts]

1 punt: descripció i explicació dels continguts (es donarà la màxima valoració (1 punt) si la redacció és coherent i l'alumnat copsa la idea general del tema a partir de les idees exposades).

1 punt: raonament i valoració dels canvis o continuïtats.

0,5 punts: breu conclusió o balanç general.

OPCIÓ A

L'alumnat ha d'incloure en la seva resposta sobre les causes que motivaren els moviments migratoris que varen tenir lloc a Espanya durant el període 1875-1930 algunes de les idees següents:

- Dos tipus de migració: interna i externa. La migració externa es dirigí fonamentalment a Amèrica (Argentina, Cuba i Brasil). Galícia fou la regió que més emigrants a Amèrica va aportar.
- A partir de 1914 es reduïren les migracions a l'exterior per concentrar-se a l'interior d'Espanya: migracions camp-ciutat; migracions interregionals dirigides cap a Catalunya, Madrid, el País Basc, Canàries, València i Sevilla.
- Les migracions cap a Catalunya provenien d'Aragó, València, Múrcia i Almeria.
- Els processos migratoris interns a Espanya provocaren un lleu descens de la població activa agrària i un creixent augment de la mà d'obra industrial i dels serveis: es pot afegir que el 1930 només el 30% de la població espanyola vivia en ciutats de més de 100.000 habitants.

L'alumnat ha d'incloure en la seva resposta sobre les causes que motivaren els moviments migratoris que varen tenir lloc a Espanya durant els anys 60 del segle XX algunes de les següents idees:

- Dos tipus de migració: internes i externes. Les migracions a l'estranger es dirigiren sobretot a Europa occidental i una minoria a Amèrica Llatina, que suposaren l'entrada de divises a Espanya.
- Les migracions internes tingueren com a destins principals: Catalunya, Madrid i el País Basc.
- A Catalunya, les localitats de rebuda foren: Barcelona, Badalona, Santa Coloma, Sabadell, Terrassa, Cornellà, Sant Feliu de Llobregat o Sant Boi.

  L'alumnat pot simplificar dient l'àrea o el cinturó industrial de Barcelona: es pot afegir que la població catalana passà de 3,9 milions d'habitants el 1960 a 5,5 milions el 1975.
- En el conjunt general d'Espanya s'assistí a un procés de despoblació de les zones rurals en benefici de les zones urbanes, on es produïren desequilibris urbans de gran magnitud: barris dormitori i barris o zones de barraquisme per manca d'habitatges o habitatges de mala qualitat com a conseqüència de l'especulació urbana.

2. PAU 2026 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 4

EXERCICI 4. Poseu a prova els vostres sabers

Marqueu la resposta correcta d'aquestes 10 preguntes (Cada encert té un valor de 0,25 punts; cada error penalitza 0,08 punts; les respostes en blanc no computen). [2,5 punts]

Solució: 1b, 2d, 3b, 4d, 5a, 6d, 7a, 8a, 9c i 10d

El total de l'exercici no pot ser negatiu, és a dir, que si un alumne les contesta totes i totes malament, la puntuació total de l'exercici 4 serà zero

Correctes	Incorrectes	**Puntuació**
10	0	**2,5**
9	0	**2,25**
9	1	**2,17**
8	0	**2**
8	1	**1,92**
8	2	**1,84**
7	0	**1,75**
7	1	**1,67**
7	2	**1,59**
7	3	**1,51**
6	0	**1,5**
6	1	**1,42**
6	2	**1,34**
6	3	**1,26**
6	4	**1,18**
5	0	**1,25**
5	1	**1,17**
5	2	**1,09**
5	3	**1,01**
5	4	**0,93**
5	5	**0,85**
4	0	**1**
4	1	**0,92**
4	2	**0,84**
4	3	**0,76**
4	4	**0,68**
4	5	**0,6**
4	6	**0,52**

Correctes	Incorrectes	**Puntuació**
3	0	**0,75**
3	1	**0,67**
3	2	**0,59**
3	3	**0,51**
3	4	**0,43**
3	5	**0,35**
3	6	**0,27**
3	7	**0,19**
2	0	**0,5**
2	1	**0,42**
2	2	**0,34**
2	3	**0,26**
2	4	**0,18**
2	5	**0,1**
2	6	**0,02**
2	7	**0**
2	8	**0**
1	0	**0,25**
1	1	**0,17**
1	2	**0,09**
1	3	**0,01**
1	4	**0**
1	5	**0**
1	6	**0**
1	7	**0**
1	8	**0**
1	9	**0**
0	---	**0**

3. PAU 2026 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

EXERCICI 2. Situa't en el temps utilitzant termes històrics.

OPCIÓ A

[2,5 punts]

1,5 punts: Valoració del contingut de la redacció (es descomptaran 0,16 punts per cada idea que no aparegui en el contingut).

1 punt: Ús correcte de cinc termes històrics (l'alumnat haurà de subratllar en el seu escrit cadascun d'aquests conceptes).

Sindicat Únic, pistolerisme, trienni bolxevic, La Canadenca i patronal.

L'alumnat haurà de tenir en compte en el contingut de la seva narració o informe les idees següents:

- Context socioeconòmic de la Primera Guerra Mundial: exportacions, manca de queviures, alça de preus i fam.
- Crisi social: esclata el 1917 amb la vaga general del mes d'agost convocada per la CNT i la UGT.
- Crisi econòmica de postguerra.
- Moment d'expansió dels sindicats de classe UGT i CNT. Aquesta darrera es reorganitza el 1918 en l'anomenat Congrés de Sants.
- Esclat el 1919 de la vaga de La Canadenca: explicar en què va consistir i la seva durada. Cal destacar la reivindicació dels vaguistes de la jornada de vuit hores.
- Indicar que la conflictivitat social a Catalunya no va ser excepcional, sinó que estava estesa per tota Espanya: fer esment a Andalusia i el País Basc, i a l'anomenat "trienni bolxevic", concepte que té a veure amb l'impacte de la Revolució Russa en el moviment obrer espanyol i català.
- El fenomen del pistolerisme a Catalunya (1918-1923): la rivalitat entre els Sindicats Únics de la CNT i els Sindicats Lliures que conduí als assassinats de l'advocat republicà Francesc Layret, el líder cenetista Salvador Seguí i el primer ministre conservador Eduardo Dato, entre d'altres.
- El posicionament anticenetista d'alguns sectors patronals i de la Capitania General de Catalunya i el suport d'aquests dos sectors al pistolerisme antianarquista dels Lliures.
- Tota aquesta conflictivitat social fou un dels factors que afavorí la preparació i realització del cop d'estat de Miguel Primo de Rivera el setembre del 1923.

4. PAU 2026 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

EXERCICI 2. Situa't en el temps utilitzant termes històrics.

OPCIÓ B

[2,5 punts]

1,5 punts: Valoració del contingut de la redacció (es descomptaran 0,16 punts per cada idea que no aparegui en el contingut).

1 punt: Ús correcte de cinc termes històrics (l'alumnat haurà de subratllar en el seu escrit cadascun d'aquests conceptes).

Proletariat, eixamples, Liceu, Exposició Universal de Barcelona i èxode rural.

L'alumnat haurà de tenir en compte en el contingut de la seva narració o informe les idees següents:

- Les transformacions urbanes es traduïren en l'expansió de les ciutats més enllà dels seus barris antics.
- La construcció dels eixamples, amb les seves amples avingudes i edificis de pisos i mansions.
- L'aparició de barris obrers i industrials a les rodalies de les grans ciutats.
- Arquitectònicament les ciutats es distribueixen per barris fabrils als afores de les ciutats, on s'estableixen noves fàbriques i nous habitatges obrers en condicions de contaminació atmosfèrica com a conseqüència del fum i productes químics que es desprenien de les fàbriques.
- Per tant, cal indicar que la segregació urbana suposa l'establiment de jerarquies socials per barris: cal indicar el valor simbòlic i real del Teatre del Liceu com a espai social de la burgesia barcelonina.
- També s'ha d'esmentar el model d'habitatges i mansions de la burgesia urbana.
- Caldrà explicar cadascun dels sectors socials que hi ha a les ciutats amb alguna de les seves característiques més destacables: obrers fabrils, sectors serveis, entre els quals hi ha el servei domèstic (aquest, dominat per dones); la burgesia urbana; les classes mitjanes, amb periodistes i advocats, entre d'altres.
- Fer esment del fenomen de l'èxode rural.
- Com a exemple d'aquesta modernització urbana i industrial, l'alumnat haurà de fer esment de l'Exposició Universal de Barcelona de 1888.

5. PAU 2026 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

EXERCICI 3. Exposa un tema a través dels descriptors del glossari

Contesteu un dels dos enunciats o preguntes, *a* o *b* [2,5 punts].

1 punt: Descripció i explicació dels continguts (es valorarà positivament amb 0,25 punts cada idea o contingut que respongui a l'enunciat de la pregunta).

1 punt: Raonament i valoració dels canvis o continuïtats.

0,5 punts: Breu conclusió o balanç general.

OPCIÓ B

[2,5 punts].

L'alumnat ha d'incloure en la seva resposta sobre el sistema polític de la Restauració dues de les idees següents:

- El rei legisla amb les Corts.
- Sufragi censatari entre 1876 i 1890 defensat per unes corts que havien estat controlades pel Partido Conservador en el moment de la redacció de la Constitució i sufragi universal masculí el 1890 amb govern liberal.
- Sistema parlamentari bicameral.
- Importància del caciquisme per controlar els resultats de les eleccions. Els alumnes poden parlar del "torn pacífic".
- Marginació de les forces polítiques republicanes i obreristes d'esquerres.

L'alumnat ha d'incloure en la seva resposta sobre el sistema polític sorgit del procés de transició democràtica al llarg dels anys setanta del segle XX dues de les següents idees:

- La Llei de reforma política de 1976 obria el camí a la convocatòria d'eleccions que el govern d'Adolfo Suárez va negociar amb l'oposició antifranquista.
- Es va aprovar una llei electoral el 1977 que introduïa el sufragi universal per a homes i dones.
- Es varen legalitzar els partits polítics antifranquistes, fins i tot el Partido Comunista de España (PCE).
- La Llei electoral de 1977 establí un sistema parlamentari bicameral, com al sistema de la Restauració de 1875-1876.
- Les primeres corts democràtiques crearen la comissió que redactaria l'anomenada Constitució de 1978: en aquesta constitució el rei no disposava de cap responsabilitat política.

6. PAU 2026 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

EXERCICI 2. Situa't en el temps utilitzant termes històrics.

OPCIÓ A

1,5 punts: Valoració del contingut de la redacció (es descomptaran 0,3 punts per cada idea que no aparegui).

1 punt: Ús correcte de cinc termes històrics (l'alumnat haurà de subratllar en el seu escrit cadascun d'aquests conceptes).

Manifest de Sandhurst; Arsenio Martínez Campos; Antonio Cánovas del Castillo; Estat confessional; i Sufragi .

L'alumnat haurà de tenir en compte en el contingut de la seva narració o informe les següents idees:

- La disposició d'Alfons XII de retornar a Espanya i que va explicitar en el Manifest de Sandhurst.
- El cop d'estat de Martínez Campos que precipità el retorn del que seria el nou monarca.
- Fer referència al paper central de Cánovas del Castillo en la construcció del nou règim i en la redacció de la constitució de 1876.
- Exposar les característiques principals de la Constitució de 1876, que definia a Espanya com un estat confessional catòlic i defensava la sobirania compartida que donava àmplies prerrogatives (poders) a la corona (Rei); entre d'altres, la facultat de suspendre o de dissoldre el Congrés, o la designació d'una part dels representants al Senat.
- Fer referència als tipus de sufragi que es donaren entre 1875 i 1898. Es valorarà, per tant, si l'alumne també fa referència al sistema del "torn de partits" capitalitzat pel Partido Conservador i el Partido Liberal; i com aquest es va sustentar en el falsejament dels processos i resultats electorals.

7. PAU 2026 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

EXERCICI 3: Exposar un tema a través dels descriptors d'un Glossari.

Contesteu un dels dos enunciats o preguntes, a o b [2,5 punts].

1 punt: Descripció i explicació dels continguts (es valorarà positivament amb 0,25 punts cadascun dels continguts/factors que es responguin encertadament o s'aproximin a la idea sol·licitada).

1 punt: Raonament i valoració dels canvis o continuïtats.

0,5 punts: Breu conclusió o balanç general.

OPCIÓ B

[2,5 punts].

Els factors principals a respondre són:

- La pèrdua de Cuba, Puerto Rico i Filipines al 1898.
- Les campanyes bèl·liques al Marroc, fent esment dels principals desastres militars que es produïren: Barranco del Lobo (1909) i Annual (1921) principalment.
- Les tendències colpistes dins de l'Exèrcit: cop d'estat de Miguel Primo de Rivera (1923), cop del General José Sanjurjo (1932) i cop antirepublicà del juliol del 1936.
- La rivalitat poder militar-poder civil durant els anys 1898-1939, tot fent esment d'alguns dels següents factors: la Llei de jurisdiccions (1905), l'enfrontament Exèrcit-catalanisme o les reformes militars de Manuel Azaña durant la Segona República.

8. PAU 2025 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

EXERCICI 2. Situeu-vos en el temps utilitzant termes històrics

OPCIÓ A

[2,5 punts]

1,5 punts: valoració del contingut de la redacció.

1 punt: ús correcte de cinc termes històrics.

Salvador Seguí, CNT, pistolerisme, llei de fugues i Sindicats Lliures.

Cal tenir en compte la creació de la CNT, que rebé un gran impuls a redós de la primera guerra mundial, el rerefons de la revolució bolxevic a Rússia i el creixement de la producció industrial i dels preus. A més, cal incloure la convocatòria de la vaga general revolucionària de 1917. Aquest clima d'extrema conflictivitat social es manifestarà en la vaga el 1919 a la companyia elèctrica La Canadenca, que acabà amb el reconeixement de la jornada laboral màxima de 8 hores. (1,5 punts). D'altra banda, el fenomen del pistolerisme, una guerra social que va dur a l'enfrontament entre grups de sicaris contractats per la patronal –sumats a membres dels Sindicats Lliures–, i de faccions radicals de l'anarquisme, suposà centenars d'atemptats i d'assassinats –entre ells el líder obrer Salvador Seguí el 1923–, alguns d'ells amb el mètode de la llei de fugues (1 punt).

9. PAU 2025 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

EXERCICI 2. Situeu-vos en el temps utilitzant termes històrics

OPCIÓ B

1,5 punts: valoració del contingut de la redacció.

1 punt: ús correcte de cinc termes històrics.

Republicanisme, carlisme, Pablo Iglesias, estabilitat del sistema i torn dinàstic.

L'alumnat haurà de partir de la política repressiva i excloent de la Restauració. Raonar sobre el significat del torn dinàstic conservador i liberal, amb el preu de la marginació de partits republicans i del carlista i dels primers nuclis socialistes dirigits per Pablo Iglesias (1,25 punts). D'altra banda, al·ludir als trets institucionals que donaren estabilitat al sistema corrupte: el dèficit de representativitat política originat pel falsejament electoral; la manca de garanties jurídiques i l'abús dels drets i llibertats dels ciutadans; la manca d'independència del poder judicial, la inexistència real de pluralisme polític i una premsa instrumentalitzada pel poder executiu, entre d'altres (1,25 punts).

Exercici 1

Pregunta 1

a) Cal que l'alumnat identifiqui el document com una font primària (contemporània dels fets) [0,25 punts], consistent en el manifest regeneracionista o reformista del general Camilo García de Polavieja [0,50 punts].

[0,75 punts]

b) Cal que l'alumnat situï la font durant el règim de la Restauració, en concret durant la seva primera etapa (1875-1898, o 1875-1902).

[0,75 punts]

c) L'alumnat haurà de fer notar la forta crítica al sistema polític basat en el caciquisme, així com la necessitat d'incorporar a la modernització del país aquelles regions més dinàmiques, lluny de la centralització asfixiant.

[0,75 punts]

Pregunta 2

a) L'alumnat haurà d'explicar les causes i esdeveniments de la guerra a Cuba i a les Filipines, i la Pau de París, així com l'impacte de la pèrdua de les colònies el 1898 sobre la societat i l'opinió espanyoles [1,25 punts]; la política regeneracionista i els governs que la representaren, fent esment a Francisco Silvela, Antonio Maura i José Canalejas, entre d'altres. [1,25 punts].

[2,5 punts]

b) L'alumnat haurà d'explicar, en primer lloc, l'erosió política dels partits dinàstics a partir de la Primera Guerra Mundial. Haurà de posar una especial atenció a la crisi política de 1917, els greuges de l'Exèrcit i l'Assemblea de Parlamentaris [1,50 punts]; en segon lloc, la crisi i l'evolució política –amb el govern de concentració– posterior al final de la guerra, fent esment a la personalitat d'Eduardo Dato així com l'impacte del desastre d'Annual. [1 punt].

[2,5 punts]

Exercici 1

Pregunta 1

a) Cal que l'alumnat identifiqui la font com una fotografia o imatge procedent del fons Josep Brangulí de l'Arxiu Nacional de Catalunya (0,25 punts) en la qual s'observen cues per a comprar carbó a Barcelona durant les apagades provocades per la vaga de la Canadenca de 1919 (0,50 punts).

[0,75 punts]

b) Cal que l'alumnat situï la fotografia durant el règim de la Restauració (1875-1931), a la segona etapa, o bé durant el regnat d'Alfons XIII.

[0,75 punts]

c) Cal que l'alumne faci referència a la conflictivitat social viscuda a Barcelona durant la vaga de la Canadenca que va deixar a les fosques a la ciutat, la necessitat de proveir-se de carbó per escalfar-se i cuinar, o al fet que eren fonamentalment les dones les que tenien cura de la llar, que són precisament les que estan fent cua en la fotografia.

[1 punt]

Pregunta 2

a) Cal que l'alumnat expliqui la situació del moviment obrer a partir dels processos de Montjuïc de 1896, tot definint-ne els diferents corrents sindicals, anarquista i socialista [1,25 punts]. Tot seguit cal explicar la vaga general de 1902, la formació de Solidaritat Obrera el 1907, la Setmana Tràgica de juliol de 1909 i finalment la gestació i naixement de la CNT el 1910 [1,25 punts].

[2,5 punts]

b) Cal que l'alumnat tracti de l'evolució i ascens de la conflictivitat social provocada per l'enduriment de les condicions de vida arran de la primera guerra mundial; que se centri en la crisi de 1917, especialment en la vaga general revolucionària que es convocà l'agost d'aquest any [1,25 punts], que expliqui en què va consistir el trienni bolxevic i la vaga de la Canadenca de 1919, així com el fenomen del pistolerisme, fixant l'atenció en la lluita entre la CNT i la patronal, i entre la CNT i els Sindicats Lliures [1,25 punts].

[2,5 punts]

12. PAU 2023 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3

Exercici 3

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) [0,25 punts] consistent en un article d'Alejandro Lerroux publicat a *La Rebeldía* l'1 de setembre de 1906, de signe anticlerical i revolucionari. [0,50 punts]

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant el període de la Restauració (1875-1931), en la seva segona etapa, en concret el 1906. [0,75 punts]

c)

[1 punt]

L'alumnat pot fer referència a dos aspectes d'entre la crida als joves "bàrbars" a destruir esglésies, violar monges, destruir els registres de la propietat i cremar-los per tal de destruir l'organització social i mobilitzar la classe obrera, tot això des d'Espanya, "vieja patria íbera". [1 punt]

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui la vaga de 1902, la Setmana Tràgica (1909), l'impacte econòmic i social de la Primera Guerra Mundial i la vaga de 1917 [1,25 punts]; la vaga de La Canadenca (1919), les principals organitzacions obreres —Solidaridad Obrera, Unión General de Trabajadores, Confederación Nacional del Trabajo—, així com el sindicalisme "groc" i l'etapa del pistolerisme posterior fins a arribar al 1923 [1,25 punts].

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el trencament del torn pacífic i la inestabilitat dels governs; l'evolució del republicanisme; l'esclat de la Primera Guerra Mundial i la divisió entre partidaris d'uns i altres contendents; l'agudització de les tensions socials; el malestar polític existent amb el sistema polític de la Restauració i la demanda, encapçalada per la Lliga, d'una nova Constitució, i l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona [1,25 punts]. Cal igualment que expliqui la qüestió del Marroc i Abd el-Krim; el malestar dins sectors de l'exèrcit i la creació de les Juntas de Defensa; la política d'ordre públic i la repressió; el Desastre d'Annual, l'*Expedient Picasso* i el desprestigi de la monarquia, així com la voluntat d'impedir l'exigència de responsabilitats a la mateixa monarquia [1,25 punts].

13. PAU 2023 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1

Exercici 1.

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un quadre o quadre estadístic (0,25 punts) referit al nombre d'analfabets comparats amb el total de la població a Espanya entre 1900 i 1930, extret de l'estudi de Mercedes Vilanova Ribas i Xavier Moreno Julià, *Atlas de la evolución del analfabetismo en España de 1887 a 1981.* (0,50 punts)

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumne situï la font durant la Restauració (1875-1931). (0,75 punts)

c)

[1 punt]

Cal que l'alumne faci esment a aspectes com el progressiu augment de la població espanyola; al descens del nombre d'analfabets; i a la disminució més acusada en l'última dècada reflectida, entre d'altres. (1 punt).

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar el fet de la restauració de la monarquia borbònica, la constitució de 1876 i les seves característiques (1,25 punts), el sistema de torn pacífic, els dos partits dinàstics, fent esment als seus líders i a la corrupció electoral, consubstancial amb el sistema, explicant en concret els seus mecanismes de funcionament (1,25 punts).

---

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el treball a les fàbriques, la durada de les jornades de treball, el treball infantil i en general les condicions de vida de la classe obrera. La clandestinitat de l'associacionisme obrer fins a l'aprovació de la Llei d'Associacions de 1887 (1,25 punts); l'anarquisme i les seves tendències diferenciades, sindicalistes i antisindicalistes i llurs actuacions; igualment, cal fer esment del socialisme, amb la fundació de la UGT el 1888 i llur actuació fins 1898. (1,25 punts)

14. PAU 2022 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1

Exercici 1

Pregunta 1

a)

(0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts), consistent en un text públic de caràcter polític que forma part del llibre de Valentí Almirall *España tal cual es*, publicat a Barcelona el 1886. (0,50 punts)

b)

(0,75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font dins del període de la Restauració (1875-1931), dins la seva primera etapa (la que va des de 1875 fins a 1898 o 1902), i del desenvolupament del catalanisme polític. (0,75 punts)

c)

(1 punt)

L'alumnat hauria d'explicar els mecanismes de corrupció electoral que descriu Almirall al text, com ara fer votar persones mortes, inscrivint-les prèviament al cens; l'ús d'altres persones per suplantar-les i inflar el nombre de vots obtinguts fins a extrems absurds, i, també, com les Corts acceptaven uns resultats manifestament falsos. (1 punt)

Pregunta 2

a)

(2,50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui el sistema de partits, el torn pacífic i els mecanismes de corrupció electoral —*encasillado*, tupinades i altres pràctiques fraudulentes— en les eleccions fins al 1898 (1,25 punts). També, que compari aquest sistema i aquesta corrupció amb un sistema democràtic on no hi ha «torn» i on es respecta veritablement la voluntat popular, i unes eleccions falsejades amb unes de netes. (1,25 punts)

b)

(2,5 punts)

Cal que l'alumnat expliqui l'oposició al sistema de la Restauració, destacant el paper dels carlins i la seva evolució després de la derrota en la Tercera Guerra, finalitzada el 1876; els primers regionalismes, català i basc; la importància del republicanisme, amb dos líders diferenciats, l'unionista i conservador Castelar i el federalista Pi i Margall (1,25 punts); l'obrerisme, que veié la fundació del Partido Socialista Obrero Español el 1879 i de la UGT el 1888, ambdós socialistes, i la divisió dels anarquistes entre anarcosindicalistes i partidaris de l'acció directa —que portaren a terme atemptats importants, entre els quals el del mateix Cánovas del Castillo el 1897, així com les bombes del Liceu i del Corpus. (1,25 punts)

15. PAU 2021 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

16. PAU 2021 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1

Exercici 1

Pregunta 1

a)

[0’75 punts]

Cal que l’alumnat identifiqui la font com a primària (contemporània dels fets) (0’25 punts), consistent en un text de caràcter públic i juridicopolític, la coneguda com a “Llei del Cadenat”, publicada a la *Gaceta de Madrid* el 28 de desembre de 1910. (0’50 punts).

b)

[0’75 punts]

Cal que l’alumnat situï la font durant la Restauració (1875-1931), en la seva segona etapa, després de 1898. (0’75 punts).

c)

[1 punt]

Cal que l’alumnat expliqui que, segons aquesta llei, no es permet l’establiment de noves ordres religioses a Espanya si no estan autoritzades per un reial decret del Ministeri de Gràcia i Justícia; i que no s’autoritzaran si més de la tercera part dels membres de cadascuna d’aquestes ordres és de nacionalitat estrangera. També es diu que, si en el termini de dos anys no es publica la nova Llei d’associacions, el decret quedarà sense efecte. (1 punt)

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat faci referència a la tasca dels governs conservadors de Silvela (amb el programa del general Polavieja) i Maura (amb el de la "Revolución desde arriba"), així com del liberal de Canalejas, amb la Llei del Cadenat i la reducció de l'impost dels consums. Cal igualment que expliqui l'oposició al sistema, destacant el paper dels republicans, federals i radicals (1,25 punts). Cal igualment que expliqui la política marroquina del governs de Madrid, les derrotes militars, la crida de reservistes i la impopularitat d'aquesta mesura així com de la guerra entre les classes populars. També cal que expliqui els incidents produïts arran de l'embarcament de tropes al port de Barcelona i l'esclat el 26 de juliol de 1909 d'una vaga general que iniciarà la Setmana Tràgica, amb crema d'esglésies i convents i alçament de barricades. Ha de fer esment igualment a l'anticlericalisme i les seves causes, així com a la duríssima repressió que seguí la Setmana Tràgica, fent referència als empresonaments, a la mort del mestre i pedagog Ferrer i Guàrdia i a les conseqüències que aquesta repressió tingué a l'interior –campanya anti-Maura, radicalització del moviment obrer i de la patronal– i a l'exterior (1'25 punts).

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, a nivell econòmic; el malestar obrer i les seves causes; la crisi de 1917; l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona; i la vaga general obrera, així com la subsegüent repressió del govern Dato (1'25 punts). Cal igualment que expliqui l'evolució política i sindical posterior fins al 1923, fent esment al creixement de la CNT, a la vaga de La Canadenca, a la lluita patronal i els Sindicats Lliures, al pistolerisme, al Desastre d'Annual i l'Expedient Picasso. (1'25 punts)

17. PAU 2021 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3

Exercici 3

Oligarquia i caciquisme

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) [0'25 punts], un text públic de caire polític i/o social extret de l'obra "Oligarquía y caciquismo" de Joaquín Costa, de 1901 [0'50 punts]

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant el període de la Restauració (1875-1931), o dins la segona etapa de la Restauració (1898-1931), en concret el 1901 i després de la crisi provocada per la pèrdua de les últimes colònies del 1898. (0'75 punts).

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat faci esment als tres elements bàsics als quals fa referència Costa en tant que components de la xarxa de corrupció electoral durant la Restauració: Els prohoms, residents a Madrid; els cacics, residents al territori o circumscripcions electorals; i als governadors civils, que a cada província fan d'intermediaris entre els primers i els segons per tal d'assegurar els resultats electorals que es volen obtenir. [1 punt]

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el regeneracionisme en tant que tendència o moviment que busca, oblidant-se de les glòries del passat, "regenerar" el país atenent a l'educació i al foment de la riquesa [0'50 punts]. Cal que l'alumne faci esment a dues propostes d'entre l'intent del conservador Silvela i el seu ministre general Polavieja, la "Revolució des de dalt" de Maura, definint-la i criticant-la; la llei d'Administració local; la tasca de Canalejas, incloent la llei "del cadenat"; i l'acceptació del projecte de mancomunitats. Cal citar tres d'aquests intents, lleis o projectes per tal d'obtenir els 2 punts restants. [2 punts].

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el sistema de torn pacífic i els mecanismes de corrupció, "encasillado", tupinades i altres pràctiques fraudulentes en les eleccions fins al 1898, i el compari amb unes eleccions no corruptes del sistema de vot en una democràcia que funcioni correctament, oposant també el sistema democràtic al de "torn" [2'50 punts].

18. PAU 2020 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1

Opció A

Exercici 1

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una il·lustració, gravat o dibuix que conté un acudit, o, simplement, com un acudit [0,25 punts], publicat a *El Motín. Periódico satírico* de Madrid, el 27 d'abril de 1884. [0,50 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat contextualitzi la font durant l'anomenada Restauració (1875-1931), i/o en la seva primera etapa (1875-1898). [0,75 punts).

c) Descriviu i comenteu el contingut de la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat descrigui el contingut de la font en tant que mostra un militar que esbotza tapes de nínxols i en fa sortir els esquelets a cop de fuet, i amb el títol de "Antes de la batalla electoral. Levantar muertos", amb la qual cosa vol mostrar l'ús del nom de persones mortes en les eleccions de la Restauració, en tant que un dels mecanismes de les tupinades electorals. [1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu el sistema polític de la Restauració, el torn pacífic i la corrupció electoral entre el 1875 i el 1898. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el fet de la Restauració de la monarquia borbònica, la constitució de 1876 i les seves característiques [1,25 punts]; els dos partits dinàstics i el sistema de torn pacífic, fent esment a la corrupció electoral i explicant els seus mecanismes de funcionament [1,25 punts].

b) Expliqueu les condicions de vida de la classe obrera, l'associacionisme obrer i els diferents corrents ideològics i actuacions que va tenir entre el 1875 i el 1898. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el treball a les fàbriques, la durada de les jornades de treball, el treball infantil i en general les condicions de vida de la classe obrera. La clandestinitat de l'associacionisme obrer fins a l'aprovació de la Llei d'Associacions de 1887 [1,25 punts]; l'anarquisme i les seves tendències diferenciades –sindicalistes i antisindicalistes– i llurs actuacions; igualment, cal que faci esment del socialisme, amb la fundació de la UGT el 1888 i la seva actuació fins el 1898. [1,25 punts]

19. PAU 2019 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una font de tipus primari (contemporània dels fets) [0'25 punts], pública i de tipus polític, i que consisteix en un fragment del llibre de Valentí Almirall *España tal como es*, publicat el 1887. [0,50 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat contextualitzi la font dins del període de la Restauració (1875-1931) o dins la primera etapa de la Restauració (1875-1898). [0,75 punts]

c) Comenteu TRES dels fets que conté la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat faci esment de la suplantació de votants feta a les eleccions per la via d'aparentar que persones ja mortes encara eren vives i votaven; de com el nombre de vots obtinguts va ser molt superior al nombre d'electors; al desconeixement dels elegits per part dels electors, sobretot als districtes rurals, o al desinterès dels escollits per als districtes pels quals ho havien estat. [1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el sistema polític de la Restauració, el torn pacífic i la corrupció que hi va haver entre els anys 1875 i 1898. [2,50 punts]

L'alumnat hauria d'explicar la restauració de la monarquia borbònica, la Constitució de 1876 i les seves característiques [1,25 punts]; el sistema de torn pacífic i el Pacto de El Pardo, i els dos partits dinàstics, fent esment als seus líders i a la corrupció electoral, consubstancial al sistema, explicant-ne, en concret, els mecanismes de funcionament [1,25 punts]

b) Expliqueu les condicions de vida de la classe obrera, l'associacionisme obrer i els seus diferents corrents ideològics i actuacions fins al 1898. [2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el treball a les fàbriques, la durada de les jornades de treball, el treball infantil i, en general, les condicions de vida de la classe obrera. Igualment, cal que faci referència a la clandestinitat de l'associacionisme obrer fins a l'aprovació de la Llei d'Associacions, de 1887 [1,25 punts]. Així mateix, cal que expliqui l'anarquisme i les seves tendències diferenciades, les sindicalistes i les antisindicalistes, i llurs actuacions. Finalment, cal que faci esment del socialisme, amb la fundació del PSOE (1879) i de la UGT (1888) i llurs actuacions fins al 1898. [1,25 punts]

20. PAU 2019 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com a secundària (no contemporània dels fets) (0,25 punts), com un text historiogràfic, o de contingut històric, de Manuel Tuñón de Lara i altres autors, on es fa una anàlisi de la personalitat del general Miguel Primo de Rivera (0,50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font en l'època de la dictadura del general Primo de Rivera, iniciada el 1923 i acabada el 1930 dins la Restauració (1875-1931), o dins la segona etapa d'aquesta (1898-1931) (0,75 punts).

c) Expliqueu TRES de les característiques del personatge al qual es refereix la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat faci esment a tres de les característiques que apareixen en el text, que són: procedència de la classe terratinent andalusa, conformisme social, provincianisme, masclisme, fascinació per la vida "alegre" de la gran ciutat i per la relació amb classes altes, "senyoritisme", mentalitat militar, defensa de valors tòpics com honor, valor, pàtria, família o religió, manca de cultura intel·lectual o artística, caràcter obert i influenciable pels amics, o capacitat per ser alhora conservador i relativament innovador (1 punt).

Pregunta 2
Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu les causes de l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera, les polítiques repressives que va aplicar, l'obra de govern i les causes del final d'aquest règim polític. (2,50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar les causes de l'adveniment de la dictadura, fent referència a la situació del 1923, amb la qüestió de les responsabilitats del rei en relació amb la guerra del Marroc; els conflictes socials i polítics, i la qüestió catalanista. A les polítiques que aplicà envers el Protectorat de Marroc, amb el desembarcament d'Alhucemas (1,25 punts); a la supressió de la Mancomunitat i la política envers el català; la repressió política i sindical; a la Unión Patriótica; al Directori Civil; al dirigisme econòmic i a la política d'obres. Cal també que faci referència al desgast del dictador per l'oposició rebuda d'intel·lectuals, republicans, catalanistes i anarcosindicalistes; a la manca de suport d'una part de l'Exèrcit i, finalment, del rei Alfons XIII (1,25 punts).

b) Expliqueu les conseqüències de la Primera Guerra Mundial a Espanya, la crisi de 1917 i els aspectes polítics, econòmics i de conflictivitat social més destacats del període 1918-1923. (2,50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, a nivell econòmic i social, la crisi política i social de 1917, el malestar obrer pels efectes sobre les condicions de vida de la guerra, el malestar de l'Exèrcit i las Juntas de Defensa; l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona i la vaga general obrera i repressió subsegüent (1,25 punts); la crisi i l'evolució política –amb el govern de concentració– i sindical posterior al final de la guerra fins al 1923, fent esment a la conflictivitat, a la vaga de La Canadenca, al pistolerisme, a la lluita patronal i dels Sindicats Lliures i als atemptats de la CNT. (1,25 punts)

EL FRANQUISME A CATALUNYA

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una imatge o fotografia (0,25 punts) de la primera pàgina o d'una pàgina del diari *La Vanguardia Española*, del dia 24 d'octubre de 1940 (0,50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font.

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï històricament la font durant el Franquisme (1939-1975), en concret el seu segon any de vigència a tot l'Estat espanyol, el 1940. (0,75 punts)

c) Expliqueu el contingut de la font i comenteu les imatges i textos que conté.

[1 punt]

Cal que l'alumnat comenti tant les imatges que conté la font (Himmler passant revista a tropes a l'aeroport; Himmler i les autoritats de Barcelona presenciant la demostració folklòrica regional celebrada en el seu honor al Poble Espanyol de Montjuïc; i un aspecte de la demostració folklòrica) (0,50 punts), com els textos o peus de les imatges, en els quals es cita Himmler com a Reichsführer de les SS i cap de la Policía alemanya, a les autoritats de Barcelona –capità general, governador civil–, i que la demostració folklòrica ha estat organitzada per la "Jefatura Provincial del Movimiento" (0,50 punts).

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu què va suposar la implantació del règim franquista a Catalunya des dels punts de vista polític, econòmic i cultural. Expliqueu la repressió franquista i la lluita antifranquista a Catalunya fins al 1959.
[2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar la supressió de les institucions polítiques catalanes, de la cooficialitat del català i del català de la vida pública; la designació de noves autoritats militars i civils (governs civils, diputacions provincials, ajuntaments i tot tipus de corporacions oficials). La imposició del partit únic Falange Española Tradicionalista y de las JONS a les quatre províncies. L'aplicació d'una política econòmica autàrquica i intervencionista (1,25 punts). Cal que l'alumnat expliqui la repressió franquista sobre els vençuts i sobre la població catalana i expliqui com funcionava (consells de guerra; Llei de responsabilitats polítiques, de repressió de la maçoneria i el comunisme; depuracions; presos, i camps de concentració), així com la repressió específicament dirigida contra la llengua i cultura catalanes. Cal que expliqui, també, la lluita antifranquista esmentant els partits clandestins, els maquis i accions de protesta com la vaga de tramvies de 1951 entre d'altres (1,25 punt).

b) Expliqueu el règim franquista a Catalunya durant l'etapa *desarrollista* i els canvis econòmics i socials que va comportar. Expliqueu la lluita política antifranquista a Catalunya des dels anys seixanta fins a la mort del dictador.
[2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar la política econòmica *desarrollista* del règim franquista, aplicada després de l'abandó de la política autàrquica i intervencionista, amb l'establiment d'una liberalització econòmica iniciada amb el Pla d'estabilització (1959) i continuada amb els plans de desenvolupament. Igualment, els efectes que tingué a Catalunya quant a industrialització, urbanització, migracions, turisme i inversió estrangera, amb els correlats de insuficiència d'equipaments i serveis i disfuncions i problemes socials (1,25 punts). Cal, igualment, que expliqui la lluita antifranquista durant els anys seixanta i fins a la mort del dictador incloent el creixement d'una oposició més massiva, obrera (amb l'aparició de CC.OO. i altres sindicats clandestins), estudiantil i ciutadana, així com l'existència de grups de lluita armada com ETA, els GRAPO, el MIL de Puig Antich i d'altres (1,25 punts).

21. PAU 2018 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta (0'75 punts).
Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts), un document públic de tipus polític consistent en un fragment del llibre de memòries d'Antoni Maura *Treinta y cinco años de vida pública,* publicat el 1917, on explica el seu ideari polític (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0'75 punts).

Cal que l'alumnat situï el contingut de la font en el context de la Restauració, en la seva segona etapa o de crisi de la Restauració, en concret el 1917. (0,75 punts).

c) Expliqueu DUES de les idees que conté la font. (1 punt).

L'alumnat ha de fer referència a dues de les idees del text, d'entre la necessitat de restablir la confiança entre governants i governats; la necessitat d'emprendre una "revolució des del govern"; la necessitat d'oposar totes les dretes unides a les esquerres; la necessitat de l'adopció de procediments democràtics per part de la política conservadora; o la necessitat de portar un fons social a la mateixa política conservadora.

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu la crisi del 1898 i les conseqüències polítiques que va tenir fent esment del regeneracionisme i dels protagonistes principals d'aquest corrent a Espanya fins al 1914.
[2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar la crisi de 1898 en el context de la guerra amb Estats Units i la derrota espanyola. Les seves conseqüències i impacte a Espanya. Quant al Regeneracionisme, hauria de fer esment al govern Silvela-Polavieja i a com acabà topant amb la burgesia catalana en el conflicte denominat el "Tancament de caixes" i altres expressions de protesta (1,25 punts); també hauria de fer referència al govern conservador de Maura i a la seva doctrina de la "revolució des de dalt", a les seves realitzacions legislatives, com la Llei d'Administració Local, ben poc democràtica i al problema del Marroc que és al darrera de la "Setmana Tràgica" amb la qual es clou el govern de Maura (1909). Per últim, hauria de fer referència al govern liberal de José Canalejas i les seves realitzacions, entre les quals destaquen la Llei *del Candado* així com el mateix assassinat de Canalejas**,** i l'inici del procés que portarà a la creació de la Mancomunitat de Catalunya. (1'25 punts).

b) Expliqueu l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya i els principals fets econòmics, socials i polítics que s'hi van viure fins al 1923. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, a nivell econòmic i de divisió entre partidaris d'un i altre contendent; faci referència a la crisi de 1917 en el context del malestar polític existent amb el sistema polític de la Restauració i de demanda, encapçalada per la Lliga, d'una nova Constitució; al malestar obrer pels efectes sobre les condicions de vida de la guerra mundial i al de l'exèrcit, així com a la creació dins d'aquest de les Juntas de Defensa; a l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona, la vaga general obrera i la repressió (1,25 punts); a l'evolució política i sindical posterior fins al 1923, fent esment del creixement de la CNT, de la vaga de La Canadenca, de les lluites socials posteriors i del pistolerisme, així com del Desastre d'Annual i de l'adveniment de la Dictadura del general Primo de Rivera, sense explicar-la. (1'25 punts).

22. PAU 2018 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1
L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta (0'75 punts).
Cal que l'alumnat identifiqui la font com una fotografía o imatge (0,25 punts) del desembarcament de tropes a Alhucemas (Marroc) publicada al diari "ABC" de Madrid el 9 de setembre de 1925 (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0'75 punts)
Cal que l'alumnat situi el desembarcament durant la Dictadura de Primo de Rivera (1923-1930) en concret en el seu segon any, 1925 (0,75 punts)

c) Descriviu i comenteu el contingut de la font. (1 punt)
Cal que l'alumnat comenti la imatge, on es poden veure l'orografia d'Alhucemas, els vaixells o barcasses de desembarcament de tropes i les mateixes tropes avançant cap a la vorera (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu les causes de l'establiment de la dictadura del general Primo de Rivera, i els fets principals i el final d'aquest règim polític.
[2,5 punts]
L'alumnat hauria d'explicar les causes de l'establiment de la Dictadura -l'Expedient Picasso i el problema del Marroc, amb l'agitació social i la catalanista com rerefons-. Seguidament, el tipus de govern que implantà, el partit Unión Patriòtica i les mesures repressives que adoptà (1,25 punts); la política marroquí, amb el desembarcament d'Alhucemas; la supressió de la Mancomunitat i la política envers el català; el dirigisme econòmic i política d'obres; l'oposició rebuda d'intel·lectuals, republicans, anarcosindicalistes, catalanistes radicals; i la renuncia del general el 1930 per la manca de suport d'una part de l'exèrcit i del rei Alfons XIII (1,25 punts).

b) Expliqueu l'impacte econòmic de la Primera Guerra Mundial a Espanya, la conflictivitat de la postguerra i la situació social i política existent a Espanya fins al cop del general Primo de Rivera. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, a nivell econòmic i de divisió entre partidaris d'un i altre contendent; faci referència a la crisi de 1917 en el context del malestar polític existent amb el sistema polític de la Restauració i de demanda, encapçalada per la Lliga, d'una nova Constitució; al malestar obrer pels efectes sobre les condicions de vida de la guerra mundial i al de l'exèrcit, així com a la creació dins d'aquest de les Juntas de Defensa; a l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona, la vaga general obrera i la repressió (1,25 punts); a l'evolució política i sindical posterior fins al 1923, fent esment del creixement de la CNT, de la vaga de La Canadenca, de les lluites socials posteriors i del pistolerisme, així com del Desastre d'Annual i de l'adveniment de la Dictadura del general Primo de Rivera, sense explicar-la. (1'25 punts)

23. PAU 2017 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIO B

Exercici 1

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts) consistent en dos reials decrets de la reina María Cristina del 27 de novembre de 1885, publicats a *La Gaceta de Madrid*, on s'accepta la dimissió d'un president del consell de ministres –Cánovas del Castillo– i s'anomena un altre –Sagasta– (0,50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï els decrets durant la primera part de la Restauració (1875-1898), durant la Regència de Maria Cristina (0,75 punts).

c) Comenteu el contingut de la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat comenti el primer decret en tant que acceptació per la reina de la dimissió del president del Consell de Ministres Cánovas del Castillo i d'expressió de la seva satisfacció per la tasca de govern realitzada; i el segon decret, en tant que de nomenament de Sagasta, fins aleshores diputat a les Corts, com a nou president (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el sistema polític de la Restauració fins a la crisi de 1898, sense explicar aquesta crisi. Feu referència a la Constitució de 1876, als dos partits principals i als líders d'aquests partits, al torn pacífic, al caciquisme i la corrupció política. [2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar les característiques principals de la Constitució de 1876 (Corts bicamerals, confessionalitat del l'Estat, el rei com a cap de l'Exèrcit, etc); els dos partits principals: el Conservador i el Liberal, i els seus dos líders: Cánovas del Castillo i Sagasta. Els conservadors amb major pes entre les classes altes i més preocupats per l'ordre públic, la protecció de l'Església i el conservadorisme en general; i els segons amb una base de classes mitjanes i més preocupats per les llibertats individuals (1,25 punts); hauria igualment d'explicar com funcionava el sistema del torn pacífic, el caciquisme i la tergiversació que això significava del sistema democràtic; la corrupció política –amb les tupinades i el "encasillado"– (1,25 punts).

b) Expliqueu la guerra Hispanonord-americana, la pèrdua de les colònies de 1898 i la crisi del sistema de la Restauració; i feu esment també del Regeneracionisme. [2,50 punts]
L'alumnat hauria d'explicar les causes, esdeveniments i fets d'armes de la guerra a les colònies americanes i a les Filipines; la Pau de París; l'impacte de la pèrdua de les colònies de 1898 sobre la societat i l'opinió espanyoles (1 punt); el regeneracionisme, els polítics que l'adoptaren i els governs que formaren, fent esment a Silvela, Maura i Canalejas, llurs actuacions i la contestació que reberen; hauria d'explicar igualment l'evolució del regionalisme i del republicanisme, així com la Solidaritat Catalana, la qüestió del Marroc i la Setmana Tràgica (1,5 punts).

24. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una il·lustració o dibuix que conté un acudit, o com un acudit (0,25 punts), publicat en un periòdic o revista, *Blanco y Negro*, l'11 de febrer de 1893. (0,50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant el període de la Restauració, en la seva primera etapa (1875-1898). (0,75 punts)

c) Comenteu el text següent que conté la font:

Después de pasar muchos pésimos ratos, el Ministro "encasilla" a los candidatos.
Y arreglado "el asunto" del mejor modo, dice mirando al cielo: "¡Dios sobre todo!
A los Gobernadores dice severo: "Coacciones y chanchullos jamás tolero.
Los votos solamente quiero que valgan…con que así, 'hagamos votos' porque estos salgan"
[1 punt]

Cal que l'alumnat destaqui aspectes com el doble llenguatge contingut en la font quan diu "coacciones y chanchullos jamás tolero" i després afegeix "hagamos votos", en el sentit de fabricar-ne fraudulentament; les ordres als governadors, o l'encasellament dels candidats. Tanmateix, no es demana a l'alumnat que expliqui aquí conceptes com l'"encasillado", ja que la pregunta va referida a la font, es cenyeix a ella i no implica explicació del tema (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu quins van ser els dos grans partits de la Restauració. Esmenteu-ne els líders, expliqueu-ne les diferències polítiques i, en general, com funcionava el sistema polític des de l'inici d'aquesta etapa fins al 1898. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui els dos partits principals, conservador i liberal; els seus líders, Cánovas del Castillo y Sagasta; el primer amb més pes entre les classes altes i més preocupat per l'ordre públic, la protecció de l'Església i el conservadorisme en general, i el segon, entre les classes mitjanes i més preocupat per les llibertats individuals i per la separació entre

l'Església i l'Estat (1,25 punts); cal que expliqui el sistema de torn pacífic, el falsejament del sistema electoral i les eleccions (1,25 punts)

b) Expliqueu la crisi del sistema de la Restauració, a partir de 1898 i fins al 1909, fent esment al regeneracionisme, al republicanisme, la Solidaritat Catalana i la Setmana Tràgica. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui l'impacte de la pèrdua de les colònies de 1898 sobre la política i la societat espanyoles; el regeneracionsime que buscà "regenerar" el país atenent a l'educació i al foment de la riquesa, els polítics que l'adoptaren i llurs actuacions; l'evolució del republicanisme catalanista, d'una banda, i el d'Alejandro Lerroux i el Partido Republicano Radical, de l'altra (1,25 punts); els fets de 1905, la Solidaritat Catalana, el problema del Marroc i la Setmana Tràgica de 1909 (1,25 punts).

25. PAU 2016 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una pintura o un quadre (0'25 punts) anomenat "La càrrega" o "Barcelona 1902", obra del pintor Ramón Casas, del 1899 (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font durant el període de la Restauració, l'any després del denominat "Desastre" de 1898, l'any que a Barcelona es donar el Tancament de Caixes. (0'75 punts)

c) Descriviu el contingut de la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat expliqui tant l'escena principal –la càrrega de la Guàrdia Civil contra una manifestació o concentració d'obrers amb un d'aquests a terra en primer pla i un altre al fons– com el rerefons urbà i industrial barceloní, amb una fàbrica però també amb esglésies. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu la crisi del sistema de la Restauració des del punt de vista polític des de 1898 fins a l'adveniment de la Dictadura de Primo de Rivera, sense explicar aquesta última. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui les conseqüències del "Desastre de 1898"; els intents de regeneracionisme polític de Silvela, Maura i Canalejas; la crisi dels partits dinàstics; i el republicanisme (1,25 punts); el Marroc i el problema militar; el catalanisme i la Mancomunitat; la Primera Guerra Mundial i Espanya; i la inestabilitat política fins el 1923. (1,25 punts)

b) Expliqueu la conflictivitat social i obrera que hi va haver a Espanya entre els anys 1902 i 1923. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui les organitzacions obreres existents a Espanya en el període, la vaga de 1902, la Setmana Tràgica, l'impacte econòmic i social de la Primera Guerra mundial (1,25 punts); la vaga de 1917, la de "La Canadenca" de 1919, i l'etapa del pistolerisme posterior fins arribar al 1923. (1,25 punts)

26. PAU 2016 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts) consistent en un text públic de caràcter polític que forma part del llibre de Valentí Almirall *España tal como es* publicat a París el 1886 (0,50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les informacions que proporciona la font. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat situï el text dins del període de la Restauració i del desenvolupament del catalanisme polític. (0,75 punts)

c) Descriu les pràctiques relacionades amb les eleccions que s'expliquen a la font. (1 punt)

L'alumnat hauria d'explicar els mecanismes de corrupció electoral que descriu Almirall al text, com ara fer votar persones mortes, prèvia inscripció al cens; l'ús d'altres persones per suplantar-les, i inflar el nombre de vots obtinguts fins a extrems absurds; també, com les corts acceptaven uns resultats manifestament falsos. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu com funcionaven el sistema polític de la Restauració i les eleccions i compareu-los amb un sistema i unes eleccions veritablement democràtics. (2,50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui el sistema de partits, el torn pacífic i els mecanismes de corrupció electoral –"encasillado", tupinades i altres pràctiques fraudulentes– en les eleccions fins al 1898 (1,25 punts); i que compari aquest sistema i corrupció amb un sistema democràtic on no hi ha "torn" i on es respecta veritablement la voluntat popular, i les eleccions falsejades amb unes netes. (1,25 punts).

b) Expliqueu les forces d'oposició al sistema de la Restauració fins al 1898 (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui l'oposició al sistema de la Restauració, destacant el paper dels carlins i la seva evolució després de la derrota en la Tercera Guerra, finalitzada el 1876; els primers regionalismes: català i basc; la importància del republicanisme, amb dos líders diferenciats, l'unionista i conservador Castelar i el federalista Pi i Margall (1,25 punts); l'obrerisme, que veié la fundació del PSOE el 1879 i de la UGT el 1888, socialistes, i la divisió dels anarquistes entre anarcosindicalistes i anarcoterroristes, que portaren a terme importants atemptats, entre ells el del mateix Cánovas del Castillo el 1897, així com les bombes del Liceu i del Corpus. (1,25 punts)

27. PAU 2015 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una il·lustració, o un acudit, o un gravat [0,25 punts], publicat a un periòdic, *Kladderadatsch* del 24 d'abril de 1898. [0,50 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font el 1898, l'any en què es va produir la guerra amb els Estats Units i la pèrdua definitiva de les colònies americanes i de les Filipines [0,75 punts]

c) Descriviu i comenteu el contingut de la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat expliqui el contingut de l'acudit, o imatge, o gravat, destacant l'enfrontament que, trepitjant l'illa de Cuba, tenen l'"Uncle Sam" (o una representació en forma humana dels EUA) i un Quixot (representació en forma humana d'Espanya), ambdós símbols satírics dels estats que s'enfronten. També cal que comenti el text, que presenta l'enfrontament entre els dos estats com un de desgraciat per als cubans [1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu la Guerra de Cuba i la pèrdua de les colònies del 1898, per què es van produir i quines conseqüències van tenir. Feu referència al regeneracionisme, expliqueu en què va consistir i esmenteu-ne DOS representants fins al 1912 i les polítiques que portaren a terme.

Cal que l'alumnat expliqui com va esclatar la guerra, el seu desenvolupament i final amb la Pau de París; cal igualment explicar les seves causes econòmiques i polítiques, com les reivindicacions cubanes, l'Aranzel de 1891 i la seva importància, i la figura de José Martí i dels líders independentistes des del 1895 [1,25 punts]; cal igualment que expliqui les conseqüències que "el Desastre" tingué a Espanya, què foren els intents regeneracionistes i dues de les figures senyeres del regeneracionisme, com Silvela, Maura o Canalejas, explicant llur acció política. [1,25 punts]

b) Comenteu l'oposició al sistema de la Restauració fent referència al carlisme, al republicanisme i a l'obrerisme fins al 1898.

Cal que l'alumnat expliqui l'oposició al sistema de la Restauració, destacant el paper dels carlins i la seva evolució després de la derrota en la Tercera Guerra, finalitzada el 1876; la importància del republicanisme, amb dos líders diferenciats, l'unionista i conservador Castelar i el federalista Pi i Margall [1,25 punts]; i l'obrerisme, que veié la fundació del PSOE el 1879 i la UGT el 1888, socialistes; i la divisió dels anarquistes entre anarcosindicalistes i anarcoterroristes, que portaren a terme importants atemptats, entre ells el del mateix Cánovas del Castillo el 1897, així com les bombes del Liceu i del Corpus; i el judicis de Montjuïc del 1897. [1,25 punts]

28. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1
L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts).

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un text públic de caràcter jurídic-polític, el decret de 7 d'agost de 1914 pel qual els reis ordenen la neutralitat d'Espanya en la guerra que acaba d'esclatar a Europa. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï el text durant la Restauració i en el regnat d'Alfons XIII. (0'75 punts)

c) Comenteu les DUES instruccions o advertiments que conté la font. (1 punt)

L'alumnat hauria de comentar els dos advertiments o instruccions contingudes en la font i referides a la no participació d'espanyols de cap manera en cap acte relacionat amb la contesa i al reclutament, en aquest cas també part part d'estrangers, a territori espanyol de combatents per aquella mateixa. (1 punt)

Pregunta 2
Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu la crisi del 1917 i, en general, l'etapa que va transcórrer entre aquell any i l'inici de la dictadura de Primo de Rivera, sense explicar aquesta última. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui què van ser la crisi de 1917, la Gran Guerra i la postguerra, amb els seus efectes econòmics i socials, el creixement de la CNT, la vaga de La Canadenca, la lluita patronal, el pistolerisme i els Sindicats Lliures (1,50 punts); igualment, cal que expliqui el creixent problema plantejat al Marroc i el Desastre d'Annual. Finalment, a les causes que portaren a l'adveniment de la Dictadura. (1 punt)

b) Expliqueu la crisi del sistema polític de la Restauració a partir del 1898, fent esment dels partits dinàstics o tradicionals, del regeneracionisme i de les forces d'oposició al sistema fins al 1917, sense explicar els fets d'aquest darrer any. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui l'impacte del 98 sobre la vida política espanyola, la creixent divisió dels partits dinàstics i als intents regeneracionistes de personatges com Maura o Canalejas, entre d'altres; el creixent malestar polític existent amb el sistema polític de la Restauració i de demanda de canvis per part de la Lliga, el Partit Radical i les forces republicanes i obreres en general (1,25 punts); el malestar obrer pels efectes

sobre les condicions de vida de la guerra mundial i al malestar de l'Exèrcit i la conformació dins d'aquest de les Juntas de Defensa (1'25 punts)

29. PAU 2014 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Exercici 1

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) un text de caire polític conegut com "Manifest de Sandhurst" d'Alfons de Borbó datat l'1 de desembre de 1874. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font durant els inicis del període de la Restauració, en concret en relació amb el pronunciament del general Martínez Campos a Sagunt que anà seguit de l'arribada d'Alfons i proclamació com rei d'Alfons XII. (0'75 punts).

c) Expliqueu dues de les idees contingudes en la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat expliqui dues de les idees contingudes en el text, tals com la monarquia com a solució dels problemes per que travessa el país; l'autoproclamació d'Alfons com únic representant de la monarquia després de l'abdicació de la seva mare; la lloança de la mateixa monarquia que ha permès la lluita per la independència el 1812 i guanyar una guerra civil; i al progrés i al benestar que han portat les constitucions al país. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a)Expliqueu el funcionament del sistema de la Restauració fent esment a les eleccions, als dos partits principals, a llurs diferències i als seus dirigents. (2'50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar el sistema de torn pacífic, el falsejament del sistema electoral i les eleccions (1'25 punts); els dos partits principals, conservador i liberal, els primer amb més pes entre les classes altes i el segon entre les classes mitjanes, el primer més preocupat per l'ordre públic i el segon per les llibertats individuals, i les figures dels seus dirigents Cánovas del Castillo i Sagasta (1'25 punts).

b) Expliqueu l'adveniment del règim de la Restauració, el paper d'Antonio Cánovas del Castillo, i DOS dels problemes que va haver d'encarar aquest mateix règim fins al 1899. (2'50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar l'adveniment del Règim, el Manifest de Sandhurst, el paper de Cánovas com a gran organitzador (1'25 punts); i dos dels problemes que va haver d'acarar el règim d'entre el conflicte cubà, la Tercera Guerra carlina, el republicanisme i l'ascens de l'obrerisme i les seves reivindicacions (1'25 punts).

30. PAU 2014 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com secundària (no contemporània dels fets) (0'25 punts), com un text historiogràfic, o històric, o acadèmic, de Manuel Tuñón de Lara i altres on es fa una anàlisi de la personalitat del general Miguel Primo de Rivera (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï històricament el tema de la font com referent a l'època de la Dictadura del general Primo de Rivera, iniciada el 1923 i acabada el 1930 (0'75 punts).

c) Expliqueu TRES de les característiques del personatge al qual es refereix la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat faci esment a tres de les característiques que apareixen en el text, que són: provinència de la classe terratinent andalusa, conformisme social, provincianisme, masclisme, fascinació per la vida "alegre" de la gran ciutat i per la relació amb classes altes, "senyoritisme", mentalitat militar, defensa de valors tòpics com honor, valor, pàtria, família o religió, entre d'altres, manca de cultura intel·lectual o artística ,caràcter obert i influenciable pels amics, o capacitat per ser alhora conservador i relativament innovador, explicant-les mínimament. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu les causes de l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera, les polítiques repressives que va aplicar, l'obra de govern i les causes del final d'aquest règim polític. (2'50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar les causes de l'adveniment de la Dictadura, fent referència a la situació del 1923, amb l'Expedient Picasso i el problema del Marroc (o al problema del Marroc simplement), amb l'agitació social i la catalanista com rerefons. A les polítiques que aplicà envers el Protectorat, amb el desembarcament d'Alhucemas (1,25 punts); la supressió de la Mancomunitat i la política envers el català; la repressió política i sindical; a la Unión Patriotica; al Directori Civil; al dirigisme econòmic i política d'obres. Cal també que faci referència al desgast del dictador per l'oposició rebuda d'intel·lectuals, republicans, anarcosindicalistes, catalanistes radicals; i terroristes; per la manca de suport d'una part de l'Exèrcit i finalment del rei Alfons XIII (1,25 punts).

b) Valoreu l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, així com el període 1918-1923, i esmenteu-ne els aspectes polítics, econòmics i de conflictivitat socials més destacats. (2'50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, a nivell econòmic i social, la crisi política i social de 1917, el malestar obrer pels efectes sobre les condicions de vida de la guerra, el malestar de l'Exèrcit i *Juntas de Defensa*; l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona i la vaga general obrera i repressió subsegüent (1,25 punts); la crisi i l'evolució política –amb el govern de concentració incloent la Lliga- i sindical posterior al final de la guerra fins al 1923, fent esment a la conflictivitat, a la vaga de La Canadenca, al pistolerisme, a la lluita patronal i els Sindicats Lliures i als atemptats de la CNT. (1'25 punts)

Opció B

Exercici 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) un text públic de caire polític i/o social extret de l'obra *Oligarquía y caciquismo* de Joaquín Costa, de 1901 (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font durant el període de la Restauració, en concret després de la crisi provocada per la pèrdua de les últimes colònies el 1898. (0'75 punts).

c) Comenteu l'últim paràgraf contingut a la font, el que comença per *En las elecciones*. (1 punt)

Cal que l'alumnat faci esment al fet que segons l'autor són les classes conservadores i dominants les que falsifiquen i corrompen el sistema, fent mal ús i aprofitant-se del poder obtingut a les urnes. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Digueu en què va consistir el Regeneracionisme i expliqueu TRES de les propostes de reforma que es van fer entre el 1898 i el 1914. (2'50 punts).

Cal que l'alumnat expliqui el regeneracionsime en tant que tendència o moviment que busca, oblidant-se de les glòries del passat, "regenerar" el país atenent a l'educació i al foment de la riquesa (0'50 punts). Cal que l'alumne faci esment a tres propostes d'entre l'intent del conservador Silvela i el seu ministre general Polavieja, la "Revolució des de dalt" de Maura, definint-la i criticant-la; la llei d'Administració local; la tasca de Canalejas, incloent la llei "del candau"; i l'acceptació del projecte de mancomunitats. Cal citar tres d'aquests intents, lleis o projectes per tenir els 2 punts restants. (2 punts).

b) Compareu el funcionament del sistema polític de la Restauració i dels processos electorals fins al 1898 amb un sistema polític i un procés electoral veritablement democràtic. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui el sistema de torn pacífic i els mecanismes de corrupció, "encasillado", tupinades i altres pràctiques fraudulentes en les eleccions fins al 1898, i el compari amb unes eleccions no corruptes del sistema de vot en una democràcia que funcioni correctament, oposant també el sistema democràtic al de "torn" (2'50 punts).

32. PAU 2013 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts), de tipus polític, o polític-econòmic, consistent en un article de Pablo Iglesias publicat al setmanari "El Socialista" referit a l'explotació econòmica de Cuba pels espanyols i als interessos d'Estats Units, que busca també aprofitar-se'n. (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font durant la Restauració, en concret durant la Regència de Maria Cristina, poc abans de l'esclat de la guerra entre Espanya i Estats Units de 1898. (0'75 punts).

c) Comenteu la primera frase de la font i, seguidament, expliqueu breument DUES de les idees principals que conté la font. (1 punt)

L'alumnat hauria d'explicar la frase on es diu que la causa del conflicte de Cuba és econòmica i que la causa de tots els conflictes és d'aquest tipus. Seguidament, hauria d'explicar breument DUES de les idees contingudes en la font, d'entre les que apareixen: que la classe dominant espanyola ha pretès sempre monopolitzar el mercat cubà; que la lluita per l'autonomia o la independència dels cubans busca donar sortida als seus productes i adquirir-ne fora d'altres en les millors condicions econòmiques per a ells; i que EEUU ajuda als insurrectes no per llurs llibertats i per promoure llur prosperitat sinó per controlar el mercat cubà. (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu les condicions de treball i de vida de les classes treballadores entre el 1875 i el 1900, així com les diferents tendències de l'associacionisme obrer d'aquest període. (2'50 punts).

El redactat de l'alumnat hauria en primer lloc d'explicar les condicions de vida del proletariat dintre dels establiments fabrils, atenent a la durada de les jornades laborals, a les condicions dels establiments fabrils, al règim de disciplina laboral, als baixos salaris, a les condicions del treball infantil i femení, a les inferiors retribucions d'aquests respecte dels homes, a la manca d'assegurances d'accident, mort o malaltia; i a les condicions de vida en allò relacionat amb l'alimentació i habitatge, incloent la insuficient dieta; i a la manca d'escolarització (1'25 punts); segonament, hauria d'explicar les dues tendències de l'associacionisme obrer, de l'anarquisme i el socialisme, amb la fundació de la UGT el 1888. (1'25 punts)

b) Expliqueu DOS conflictes en els quals participaren les classes treballadores, succeïts entre el 1901 i el 1923. (2'50 punts)

Cal que l'alumne expliqui dos conflictes d'entre la Vaga General de 1902, la Setmana Tràgica de 1909, la Vaga de 1917, la de La Canadenca de 1919, o el fenomen del pistolerisme y la lluita amb la patronal i els Sindicats Lliures fins al 1923, assignant-se la meitat de la puntuació total (1,25 punts) a cadascun fins a sumar els 2,50.

33. PAU 2013 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta (0'75 punts)
Cal que l'alumnat identifiqui la font com una reproducció, o una fotografia, o la primera pàgina del periòdic "La Campana de Gràcia" del 10 de març de 1923 on es dóna la notícia de l'assassinat de Salvador Seguí, "El Noi del Sucre". (0'75 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï el contingut de la font en l'etapa de crisi de la Restauració, a Catalunya, enmig de l'època de forta inestabilitat econòmica, social, política i laboral que es visqué arran dels últims anys de la Primera Guerra Mundial i que acabaren amb l'establiment de la Dictadura de Primo de Rivera. (1 punt)

c) Descriviu el contingut de la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat descrigui el contingut de la pàgina del diari, on apareixen il·lustracions que mostren el cadàver de Seguí a l'Hospital Clínic i una reconstrucció dels fets, junt amb la capçalera i data del periòdic (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu raonadament les conseqüències de la Primera Guerra Mundial a Espanya així com la conflictivitat social i política que s'hi visqué fins al 1923. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, a nivell econòmic i social, la crisi política i social de 1917, el malestar obrer pels efectes sobre les condicions de vida de la guerra i al descontentament de l'Exèrcit amb la conformació de les *Juntas de Defensa*; l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona i la vaga general obrera i repressió subsegüent (1,25 punts); l'evolució política i sindical posterior, fins al 1923, fent esment al creixement de la CNT, la vaga de La Canadenca, la lluita patronal, el pistolerisme i els Sindicats Lliures, i el desastre d'Annual. (1'25 punts)

b) Expliqueu l'adveniment de la Dictadura de Primo de Rivera, les diferents polítiques que aplicà i els motius del seu final. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui la situació del 1923, amb el tema de les responsabilitats pel desastre d'Annual, l'agitació social i la nacionalista como rerefons del cop d'Estat de Primo de Rivera; les polítiques envers el Protectorat, amb el desembarcament d'Alhucemas (1,25 punts); la supressió de la Mancomunitat i la política envers el català; la repressió política i sindical; la política d'obres públiques; i el desgast final del dictador per l'oposició rebuda d'intel·lectuals i republicans, i també per la manca de suport d'una part de l'Exèrcit, i finalment del rei Alfons XIII (1,25 punts).

34. PAU 2012 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus secundari (no contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un fragment del llibre de Miquel Izard *El segle XIX. Burgesos i proletaris* on es descriu la vida dels obrers de les colònies fabrils. (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumne situï la font a la segona meitat del segle XIX a Catalunya, en el món de les colònies fabrils tèxtils que proliferaren a partir d'aquella època, expressió del creixement industrial d'un sector del qual el Principal era capdavanter i fins i tot hegemònic arreu de l'Estat. (0'75 punts).

c) Expliqueu el que diu la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat faci referència a les condicions de vida en les quals treballen i viuen els obrers i llurs famílies a les colònies tèxtils; a com els empresaris reingressen els salaris que paguen per la via de cobrar els lloguers de les vivendes de les colònies de les quals són propietaris, així com de les botigues, els estancs, etc.; la baixa qualitat dels productes que els subministren; i el catolicisme del qual impregnen la vida dins la colònia. (1 punt)

Pregunta 2

a) Expliqueu les característiques de la indústria catalana, els tipus d'establiments existents, les condicions de vida i treball que es donaven i les tendències de l'associacionisme obrer durant la Restauració fins 1898. (2'50 punts)

L'alumnat hauria de fer referència a les fonts d'energia, a la indústria metal·lúrgica i, sobretot, a la tèxtil cotonera i llanera; a la seva localització; a les fàbriques i colònies fabrils; a les duríssimes condicions de treball que es donaven a les indústries, fent referència a les llargues jornades laborals, al treball de les dones i dels nens i a la insalubritat dominant (1,25 punts); a l'associacionisme obrer, fent esment a les diferents tendències que s'hi donaven entre les quals cal destacar l'anarquista –a la vegada subdividida en sindicalista i antisindicalista- i la socialista, fent esment a la fundació de la Unió General de Treballadors a Barcelona el 1888. (1,25 punts)

b) Expliqueu l’evolució del moviment obrer i els conflictes socials a Catalunya entre 1900 i la Dictadura de Primo de Rivera, sense explicar-la. (2’50 punts)

L’alumnat hauria de fer referència a la vaga general de 1092, a la Solidaritat Obrera del 1909, a l’impacte del lerrouxisme sobre el moviment obrer, a la Setmana Tràgica del mateix any i les seves conseqüències; a la creació de la Confederació Nacional del Treball el 1910 (1,25 punts); a l’impacte econòmic i social de la Primera Guerra Mundial a Catalunya; a la vaga general de 1917, al Congrés de Sants (1918), a les diferents tendències dins la CNT, a la vaga general de 1919, fent esment dels Sindicats Lliures i al terrorisme patronal i obrer dels anys 1917 a 1922, fent esment dels líders obrers Salvador Seguí i Francesc Layret (1,25 punts).

35. PAU 2012 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una il·lustració o dibuix contenint un acudit, o, simplement, com un acudit (0'25 punts), publicat en un periòdic català, el setmanari "La Campana de Gràcia", el 1901. (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi la font durant l'anomenada Crisi de la Restauració, posterior al 1898, enmig del qüestiona ment que diferents sectors polítics catalanistes, republicans, socialistes i àdhuc part dels partits dinàstics, fan del sistema polític de la Restauració. (0'75 punts).

c) Expliqueu la imatge i el diàleg. (1 punt)

Cal que l'alumnat sigui capaç d'identificar la il·lustració i el diàleg en tant que crítica a la corrupció electoral imperant durant el període de la Restauració, amb freqüents tupinades i pràctiques com la d'introduir a les urnes vots de persones mortes, com reflecteix l'acudit (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues opcions:

a) Expliqueu el sistema polític de la Restauració, el "torn pacífic" i la corrupció electoral entre 1875 y 1898. (2'50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar el fet de la restauració de la monarquia borbònica, la constitució de 1876 i les seves característiques (1,25 punts), el sistema de "torn pacífic", els dos partits dinàstics, fent esment als seus líders i a la corrupció electoral, consubstancial amb el sistema, explicant en concret els seus mecanismes de funcionament (1,25 punts).

b) Expliqueu les condicions de vida de la classe obrera, l'associacionisme obrer i els diferents corrents ideològics que va tenir fins al 1898. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui el treball a les fabriques, la durada de les jornades de treball, el treball infantil i en general les condicions de vida de la classe obrera. La clandestinitat de l'associacionisme obrer fins a l'aprovació de la Llei d'Associacions de 1887 (1,25 punts); l'anarquisme i les seves tendències diferenciades, sindicalistes i antisindicalistes i llurs actuacions; igualment, cal fer esment del socialisme, amb la fundació de la UGT el 1888 i llur actuació fins 1898 (1,25 punts)

36. PAU 2011 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta (0'75 punts).

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un fragment del llibre de memòries d'Antoni Maura *Treinta y cinco años de vida pública, 1902-1913*, publicat el 1917, on explica el seu ideari polític (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï el contingut de la font en el context de la Restauració, i dins d'ella, dels intents regeneracionistes portats a terme per diferents polítics a partir i com a reacció al Desastre de 1898, en concret en el marc del regeneracionisme de tipus conservador. (0'75 punts)

c) Expliqueu dues de les idees contingudes en font. (1 punt)

L'alumnat ha de fer referència a dues de les idees del text com la necessitat de restablir la confiança entre governants i governats; la necessitat d'emprendre una "revolució des del govern"; la necessitat d'oposar totes les dretes unides a les esquerres; o la necessitat de l'adopció de procediments democràtics per la política conservadora, entre d'altres i explicar-les.

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues opcions:

a) Expliqueu el Desastre de 1898 i les seves conseqüències polítiques: El Regeneracionisme i els seus principals protagonistes a Espanya fins 1914.
[2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar el Desastre de 1898 en el context de la guerra amb Estats Units, el seu enorme impacte i el Regeneracionisme, fent esment al govern Silvela-Polavieja i a com acabà topant amb la burgesia catalana portant al "Tancament de caixes" i altres expressions de protesta (1'25 punts); al govern conservador de Maura i a la seva doctrina de la "revolució des de dalt", a les seves realitzacions legislatives com la Llei d'Administració Local, ben poc democràtica i al problema del Marroc que es al darrera de la "Setmana Tràgica" amb la que es clou el govern de Maura (1909); i, per últim, govern liberal de José Canalejas i les seves realitzacions, entre les que destaquen la Llei del Cadenat i l'inici del procés que portarà a la creació de la Mancomunitat de Catalunya (1'25 punts).

b) Expliqueu l'impacte de la Primera Guerra Mundial i els principals fets econòmics, socials i politics a Espanya fins 1923. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, a nivell econòmic i de divisió entre partidaris d'un i altre contendent; a la crisi de 1917 en el context del malestar polític existent amb el sistema polític de la Restauració i de demanda encapçalada per la Lliga d'una nova Constitució; al malestar obrer pels efectes sobre les condicions de vida de la guerra mundial i al malestar de l'Exèrcit i la conformació dins d'aquest de les Juntas de Defensa (1'25 punts); a l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona i la vaga general obrera, a la repressió per part del govern Dato; a l'evolució política i sindical posterior, fins al 1923, fent esment al creixement de la CNT, la vaga de La Canadenca, la lluites socials i el pistolerisme, el Desastre d'Annual i l'adveniment de la Dictadura del general Primo de Rivera. (1'25 punts)

37. PAU 2011 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1.

a) Digueu quin tipus de font és i de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en una part del Tractat de París amb la qual es clogué la guerra entre Espanya i Estats Units, signat el 10 de desembre de 1898 (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï el Tractat de París dins el període de la Restauració i com a cloenda de la guerra Espanya-Estats Units de 1898, guerra que tingué com escenaris Cuba I les Illes Filipines (0'75 punts)

c) Comenteu els articles 1, 3 i 4 del Tractat.
[1 punt]

Cal que l'alumne comenti l'article 1 en el sentit que Cuba és ocupada per Estats Units, no incorporada al seu territori, i es compromet a protegir vides i hisendes. L'article 3 en el sentit que Espanya cedeix les Filipines a Estats Units a canvi d'una compensació econòmica de 20 milions de dòlars. I l'article 4 en el sentit que Estats Units, nou propietari de Filipines, permetrà el comerç espanyol en les mateix condicions que el nord-americà. (Cada una es puntuarà amb un màxim d'un terç de punt i un total d'1 punt).

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues opcions:

a)Expliqueu els conflictes de Cuba i Filipines, la guerra amb Estats Units, la pèrdua de les colònies i les conseqüències que tingué en el pla econòmic i polític.
[2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui les causes del proteccionisme duaner envers les colònies, els problemes que va generar a les elits econòmiques criolles, les causes de la insurreccions cubana i filipina el 1895 i 1896 respectivament, les causes de la guerra amb Estats Units i el desenvolupament i desenllaç d'aquesta. El Tractat de París 1898 (1'25 punts). El "Desastre" de 1898 i les seves conseqüències a Espanya, el regeneracionisme,. (1'25 punts)

b) Expliqueu la Dictadura del General Primo de Rivera: Antecedents, característiques, realitzacions i final.
[2,50 punts]

Cal que l'alumne expliqui les causes de l'establiment (crisi social i pistolerisme, crisi política i decadència dels partits dinàstics, problema de les responsabilitats pel desastre d'Annual, creixent presencia dels militars en la vida política), les característiques del Regim, la repressió de la CNT, la depuració i supressió de la Mancomunitat així com la repressió de l'ús de la llengua catalana i altres manifestacions anticatalanistes. La solució del conflicte del Protectorat espanyol al Marroc després del desembarcament d'Alhucemas (1'25 punts). L'establiment del Directori Civil, la política econòmica intervencionista i la política de prestigi, així com quines foren les forces de l'oposició i les circumstàncies de la fi del règim. (1'25 punts)

38. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un quadre, obra de José Moreno Carbonero (0'25 punts) que representa una escena del desembarcament d'Alhucemas. (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context històric del contingut de la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situi el contingut de la font com pertanyent a la Dictadura de Primo de Rivera (1923-1930) (0'75 punts).

c) Expliqueu la importància del desembarcament d'Alhucemas. (1 punt)
punts)

Cal que l'alumnat situi el desembarcament com fonamental a l'hora d'aconseguir la derrota de la insurrecció dels rifenys que havia portat a derrotes com la d'Annual de 1921, i que es completaria el 1927. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues opcions:

a) Expliqueu les causes de l'adveniment de la Dictadura de Primo de Rivera, l'obra política d'aquest règim, l'oposició i com va acabar. (2'50 punts).

El redactat de l'alumnat hauria d'explicar les causes de l'establiment de la Dictadura (crisi social i pistolerisme, crisi política i decadència dels partits dinàstics, problema de les responsabilitats pel desastre d'Annual, creixent presencia dels militars en la vida política), la repressió de la CNT, la depuració i supressió de la Mancomunitat així com la repressió de l'ús de la lengua catalana i altres manifestacions anticatalanistes. Hauria també de fer referència a la solució del conflicte del Protectorat espanyol al Marroc després del desembarcament d'Alhucemas (1'25 punts). Igualemnt, a l'establiment del Directori Civil, a la política econòmica intervencionista i a la política de prestigi; hauria d'explicar quines foren les forces de l'oposició així com les circumstàncies de la fi del règim. (1'25 punts)

b) Expliqueu la Primera Guerra Mundial i Espanya, la crisi de 1917 i els anys del pistolerisme fins al 1923. (2'50 punts).

Cal que l'alumnat expliqui l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, a nivell econòmic i de divisió entre partidaris d'un i altre contendent; a la crisi de 1917 en el context del malestar polític existent amb el sistema polític de la Restauració i de demanda encapçalada per la Lliga d'una nova Constitució; al malestar obrer pels efectes sobre les condicions de vida de la guerra mundial i al malestar de l'Exèrcit i la

conformació dins d'aquest de les Juntas de Defensa (1'25 punts); a l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona i la vaga general obrera, a la repressió per part del govern Dato; a l'evolució política i sindical posterior, fins al 1923, fent esment al creixement de la CNT, la vaga de La Canadenca, la lluita patronal i els Sindicats Lliures, el desastre d'Annual i l'adveniment de la Dictadura del general Primo de Rivera. (1'25 punts)

39. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'50)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un mapa històric (0'25 punts) referit al aturs laborals produïts durant la vaga de 1917 (0'25 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi la font referida a la vaga general de 1917 enmig del clima de malestar provocat per l'empitjorament de les condicions de vida de les classes més desfavorides pel procés inflacionari existent en el context dels efectes de la Primera Guerra Mundial sobre l'economia espanyola i la actuació decidida dels sindicats UGT i CNT (0'75 punts)

c) Descriviu les àrees i nuclis on la paralització laboral va ser més important. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui les àrees de Barcelona, Biscaia, Astúries i Lleó i els nuclis de Saragossa, La Corunya, València, Madrid, Yecla, Villena, Linares, La Carolina i Rio Tinto (0'75 punts)

Pregunta 2

a) Expliqueu la crisi de 1917 i els seus efectes sobre la societat i la política espanyoles. Feu esment als anys del pistolerisme. (1'50 punts).

Cal que l'alumnat expliqui la crisi de 1917 en el context del malestar polític existent amb el sistema polític de la restauració i la demanda encapçalada per la Lliga d'una nova Constitució; al malestar obrer pels efectes sobre les condicions de vida de la Primera Guerra Mundial i al malestar de l'exèrcit i la conformació dins d'aquest de les Juntas de Defensa; a l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona i la vaga general obrera, a la repressió per part del govern Dato (0'75); a l'evolució política i sindical posterior, fins al 1923, fet esment al creixement de la CNT, la Vaga de La Canadenca, la lluita patronal i els Sindicats Lliures, el Desastre d'Annual i l'adveniment de la dictadura del general Primo de Rivera (0'75 punts).

b) Expliqueu l'adveniment i les principals realitzacions de la Dictadura del general Primo de Rivera. (1'50 punts)

El redactat de l'alumnat hauria d'explicar l'establiment de la Dictadura, la repressió de la CNT, la depuració i supressió de la Mancomunitat i repressió de l'ús de la llengua catalana i altres manifestacions i la solució de la situació al Marroc (0'75 punts); l'establiment del Directori Civil, la política econòmica intervencionista; l'oposició al règim i la seva fi (0'75 punts).

40. PAU 2008 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu de quin tipus de font es tracta i digueu de què tracta. (0'50 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una sèrie estadística extreta d'un llibre d'Història (0'25 punts), sèrie que tracta de la conflictivitat laboral a Espanya entre els anys 1915 i 1930 especificant per a cada un dels anys el nombre d'obrers que participaren en vagues (0'25 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades contingudes en la font. (0'75 punts)

L'alumnat ha de situar històricament els anys 1915-1930, fent esment de la Primera Guerra Mundial, del període de forta inestabilitat laboral dels anys 1918-21 (que alguns autors denominen el Trienni Bolxevic), dels anys del pistolerisme i dels de la Dictadura de Primo de Rivera. Són els anys de la guerra, anys de forta inestabilitat laboral, com també ho són els del període posterior a la seva finalització, una situació que l'establiment de la Dictadura de Primo de Rivera talla de soca-rel.

c) Deduïu de la font els períodes de major i menor conflictivitat laboral. (0'75 punts)

L'alumnat ha de ser capaç de deduir l'increment de la conflictivitat laboral que s'observa a partir de 1916, conflictivitat que s'accelera a les acaballes de la guerra i arriba al seu màxim el 1920, durant el període de la vaga de "La Canadenca". La conflictivitat torna durant els tres anys posteriors fins a 1923 aproximadament als nivells de l'època de la guerra, per disminuir de manera dràstica arran de l'establiment del règim dictatorial de Primo de Rivera. L'últim any de la dictadura, el 1930, mostra un retorn a un dels nivells més alts de la sèrie, en concret als de 1919.

Pregunta 2

a) Expliqueu els efectes de la Primera Guerra Mundial sobre l'economia i la societat espanyoles, la Crisi de 1917 i l'evolució de la situació social i política fins al 1923. (1'50 punts)

El redactat de l'alumnat hauria d'incloure una explicació de l'efecte positiu que per a la producció i exportacions espanyoles tingué la guerra mundial, així com de les tendències inflacionàries i la consegüent pèrdua de poder adquisitiu que generà i la conflictivitat laboral que es produí (0'50 punts); hauria d'explicar la crisi de 1917 en tant que confluència de l'Assemblea de Parlamentaris, l'agitació de les Juntes de Defensa i la Vaga General; l'extremada conflictivitat laboral i social dels anys 1918-1921/23 (0'50 punts); la descomposició del sistema polític, amb la pervivència del torn i l'existència de dos governs de concentració amb participació de la Lliga; i l'agudització del problema militar del Marroc, amb el Desastre d'Annual de 1921 (0'50 punts).

b) Expliqueu per què es va donar, què va ser i com va acabar la dictadura del general Miguel Primo de Rivera (1'50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar el conjunt de causes que portaren a Primo a fer-se amb el poder (responsabilitats de Marroc, conflictivitat social i pistolerisme, reivindicacions catalanistes) (0'50 punts); com es va organitzar la Dictadura (partit Unión Patriótica, Directori Militar, Directori Civil, Assemblea Nacional Consultiva); les seves realitzacions (Alhucemas, política econòmica intervencionista, política de prestigi) (0'50 punts); la seva política anticatalanista i les seves relacions desiguals amb els sindicats amb l'objectiu de crear una organització corporativa; els opositors a la Dictadura; i el final del Règim (0'50 punts).

41. PAU 2008 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1
a) Descriviu de quin tipus de font es tracta i digueu de què tracta. (0'50 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània de l'època), un text públic de tipus polític o jurídico-polític, una Constitució, la de 1876 (0'25 punts), els articles que apareixen son els referits a la confessionalitat de l'Estat, a les llibertats d'expressió, reunió, associació i petició, al poder legislatiu i la divisió del parlament en dues cambres. (0'25 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï la Constitució després del Sexenni Revolucionari i en tant que peça legislativa que pretén donar estabilitat al sistema polític i que tindrà una llarg durada, tot i els règims d'excepció que es donaren durant la seva vigència.

c) Analitzeu els articles 11, 13 i 18 i expliqueu a què fan referència. (0'75 punts)
Cal que l'alumnat expliqui que l'article 11 institueix la confessionalitat de l'Estat, al temps que la llibertat religiosa, si bé que prohibint-se les manifestacions públiques de cultes diferents del catòlic (tolerància de cultes); que l'article 11 fa referència a la llibertat d'expressió, sense censura prèvia, al de reunió, al d'associació i al de petició; i que l'article 19 fa referència a la separació del poder legislatiu en dues cambres, Congrés i Senat.

Pregunta 2
a) Expliqueu com va sorgir i com funcionava el sistema canovista, fent referència als dos partits principals, als seus líders, al torn pacífic i a les forces de l'oposició. (1'50 punts).

El redactat de l'alumnat hauria d'explicar el sorgiment del règim de la Restauració a partir del pronunciamiento de Martínez Campos de 1874; la Constitució de 1876; els partits conservador i liberal i els seus líders (0'75 punts) així com el sistema de torn pacífic i les forces que composaven l'oposició al sistema (republicans, federals, carlins i posteriorment socialistes i nacionalistes perifèrics) (0'75 punts).

b) Expliqueu el falsejament del sistema electoral i el caciquisme durant la Restauració. (1'50 punts)

El redactat de l'alumnat hauria d'explicar el falsejament del sistema electoral a partir de la descripció dels sistemes i mètodes que s'utilitzaven, i explicar la relació entre aquell i el caciquisme imperant a bona part del país.

42. PAU 2008 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'50)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) de tipus públic de caràcter social consistent en un informe de la Comisión de Reformas Sociales (0'25 punts) on es detallen les condicions de treball que s'han detectat a fàbriques de diferents localitats catalanes després de realitzar una inspecció per ordre del govern (0'25 punts).

b) Contextualitzeu històricament la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï l'informe durant la Restauració i l'ha de relacionar amb les mesures que des del govern s'imposaren per tal de conèixer i millorar les condicions de treball i de vida de la classe obrera, en una manifestació del reformisme del Partit Liberal.

c) Deduïu de la font les condicions de treball infantil a la indústria tèxtil catalana (0'75 punts)

Cal que l'alumnat ressenyi les condicions de treball a la qual estaven sotmesos els infants a les fàbriques inspeccionades, referides a llurs jornades laborals, baixos salaris, desplaçament fins al lloc de feina i maltractes per part dels encarregats.

Pregunta 2

a) Expliqueu el desenvolupament de la indústria tèxtil i les característiques dels diferents establiments fabrils a Catalunya durant el segle XIX (1'50 punts)

El redactat de l'alumnat hauria de destacar la indústria tèxtil majoritària, la cotonera, explicar els seus antecedents, la introducció de la màquina de vapor, les causes i forma de la mecanització de la filatura, la dependència energètica, la localització, el procés de mecanització del tissatge, i el sorgiment, expansió i característiques i localització de les colònies industrials. Igualment s'haurien de fer referències a la indústria llanera.

b) Expliqueu les característiques fonamentals del moviment obrer durant la Restauració i fins a la fi del segle XIX, fent esment a la divisió de l'anarquisme en dues corrents, i al socialisme (1'50 punts)

El redactat de l'alumnat hauria d'explicar les condicions canviats de repressió i permissibilitat en les quals es mogué el moviment obrer es aquest període; a l'evolució de la Federació Regional Espanyola i a la divisió de l'anarquisme en les tendències anarcosindicalista i anarcocomunista, amb les actuacions més destacades de cada una i els seus efectes; i a l'evolució dels corrents marxistes, amb la formació del PSOE i de la UGT i llurs àrees d'influència.

43. PAU 2007 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2. Quadre estadístic dels presidents del govern espanyol durant la primera etapa de la Restauració (1874-1898)

A l'exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 9 i 27 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.4 i, parcialment, amb els blocs de continguts procedimentals 1.1, 2.1, 3.3, 3.4, 3.6 i 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al punt 3 del document de concreció del currículum, *La Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica (1875-1931)*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) Descriviu la informació del quadre i situeu-la en el seu context històric. [1 punt]

L'alumnat ha de descriure les dades que li proporciona el quadre dels presidents del Govern durant la primera etapa de la Restauració i situar aquestes dades en el context històric del període que va de 1874 a 1898, és a dir, la primera etapa de la Restauració.

2) Expliqueu per què gairebé sempre governaven els mateixos partits. [1,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar que durant la Restauració dos partits, liberals i conservadors, monopolitzaven el poder polític i s'alternaven pacíficament en el Govern. Es valorarà que desenvolupi els conceptes de bipartidisme i alternança. També han d'explicar com funcionava el sistema polític de la Restauració un sistema parlamentari bipartidista, basat en el clientalisme i el caciquisme, i descriure com (a través dels anomenats «lázaros», els «cuneros», el «encasillado», les «partidas de la porra», les «actes en blanco»...) desvirtuaven la voluntat popular. Es valorarà molt positivament que l'alumnat esmentí els principals dirigents dels conservadors i dels liberals o fusionistess: Antonio Cánovas del Castillo i Práxedes Mateo Sagasta, respectivament, i les característiques ideològiques de les principals formacions polítiques de la Restauració.

3) Expliqueu breument els principis fonamentals de la Constitució de 1876, en la qual es basava el sistema polític de la Restauració (1874-1898), i esmenteu els fets polítics més destacats del període. [2,5 punts]

L'alumnat ha d'exposar els trets més destacats de la Constitució de 1876, com són el reconeixement dels drets individuals (reunió, expressió, associació), la separació de poders (el legislatiu, amb dues cambres, el Congrés i el Senat; l'executiu i el judicial), la sobirania compartida entre el Rei i les Corts i el paper del rei, que es convertia en l'àrbitre del sistema polític; així com el caràcter catòlic de l'Estat, però amb tolerància cap a les altres religions. L'alumnat també ha d'explicar els esdeveniments polítics més rellevants del període, com ara les dues etapes en què es divideix, d'una banda, el regnat d'Alfons XII fins a la seva mort (1885) i, de l'altra, la regència de Maria Cristina. També hauria de citar la fi de la Guerra Carlina, la fi de la guerra dels deu anys a Cuba (1868-1878); l'establiment del mecanisme pacífic d'alternança entre conservadors i liberals amb el Pacto del Pardo i el reinici de la Guerra de Cuba (1895-1898), el període dels grans atemptats anarquistes (1893-1897) i la guerra amb els Estats Units. No és imprescindible que l'alumnat citi tots els esdeveniments anotats a la pauta per respondre correctament la pregunta.

44. PAU 2007 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2: Resultats de les eleccions al Congrés dels Diputats (1876-1899)

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 9, 12, 27 i 31, que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.4. i amb els de continguts procedimentals 2.1., 3.1., 3.3., 4.1., i 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al punt 3 (*Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica*) i, de manera parcial, al punt 4 (*El catalanisme polític: precedents, aparició i evolució*) del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) Identifiqueu la informació que proporciona el quadre i situeu-la en el seu context històric. [1 punt]

L'alumnat ha de descriure les dades que ens mostren el resultat de les eleccions al Congrés de Diputats d'Espanya, en nombre d'escons, entre 1876 i 1899, i remarcar l'hegemonia aclaparadora dels dos partits dinàstics, conservadors i liberals, que es tornaven en el Govern i esmentar la presència testimonial dels republicans i d'altres formacions polítiques marginals com els carlistes. També ha de situar les dades en el seu context, en el marc de la primera part de la Restauració que inclou el regnat d'Alfons XII i la Regència de Maria Cristina.

2) Expliqueu breument la ideologia i esmenteu algun líder destacat de les següents forces polítiques: partit conservador, partit liberal i partits republicans. [1,5 punts]

L'alumnat ha d'identificar clarament els dos partits dinàstics, conservador i liberal o fusionista. Explicar que ambdues formacions polítiques eren partidàries de la monarquia parlamentària (que havia acabat amb la I República, amb la restauració de la dinastia dels Borbons, amb el regnat d'Alfons XII) i del sistema polític creat per Cánovas del Castillo (legitimat en la Constitució de 1876 i fonamentat en un sistema bipartidista que es basava en l'oligarquia, el clientalisme i el caciquisme). El corrector valorarà positivament que l'alumnat identifiqui les diferències fonamentals que hi havia entre conservadors i liberals en matèria econòmica, lliurecanvisme i proteccionisme, i política, els fusionistes defensaven la liberalització del marc polític existent amb mesures com l'ampliació del dret d'associació, la llibertat d'expressió i el sufragi universal masculí. En canvi, els republicans eren contraris al règim polític monàrquic i volien proclamar una nova república, però estaven dividits en diverses forces polítiques, amb projectes polítics i doctrinals divergents i contraposats. Les principals formacions polítiques republicanes eren els *posibilistes* (partidaris d'arribar a acords amb els liberals per a impulsar la democratització d'Espanya), els radicals (partidaris d'acabar amb la monarquia a través d'un cop d'estat), els centralistes (partidaris d'unir les diferents opcions polítiques republicanes) i els federals (que volien canviar la forma de govern i l'organització territorial espanyola amb la substitució de la monarquia centralista espanyola per una república federal). Els dirigents més destacats dels conservadors eren Antonio Cánovas del Castillo, Romero Robledo, Silvela o Maura; dels liberals, Práxedes Mateo Sagasta, Segismundo Moret o José Canalejas, i dels republicans, Castelar (dels posibilistes), Ruiz Zorrilla (dels radicals), Salmeron (dels centralistes) i Pi i Margall (dels federals). No és imprescindible que l'alumnat citi totes les característiques ideològiques i tots els dirigents polítics anotats a la pauta per respondre correctament la pregunta.

3) Exposeu breument els principals esdeveniments polítics dels anys del període de la Restauració que van de 1875 a 1899. [2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar entre els principals esdeveniments polítics de la primera part de la Restauració que inclou el regnat d'Alfons XII i la Regència de Maria Cristina. Es valorarà molt positivament que l'alumnat esmenti i situï correctament alguns dirigents polítics i socials del període, així com que exposi amb claredat el falsejament sistemàtic de les eleccions i de la vida política, a través del clientalisme i el caciquisme. També haurà d'explicar que en els inicis del període de la Restauració aconseguiren un període relativament llarg d'estabilitat política, amb la fi de la tercera guerra carlista i de la guerra dels deu anys a Cuba. A més, la promulgació de la Constitució de 1876, establí el marc legal entre 1876 i la dictadura de Primo de Rivera, i es consolidà el sistema bipartidista, amb el pacte del Pardo. Quant els esdeveniments polítics que portaren a la crisi del règim polític canovista hauria de comentar la consolidació de l'obrerisme, amb la constitució del PSOE i els atemptats anarquistes (1893 i 1897); els inicis de la consolidació del catalanisme polític, amb les Bases de Manresa de 1892 o el moviment que portarà al sorgiment de la Lliga Regionalista (Tancament de Caixes, els partidaris de Polavieja...), i els trets fonamentals de la crisi colonial de 1895-1898. No és imprescindible que l'alumnat citi tots els esdeveniments anotats a la pauta per respondre correctament la pregunta.

45. PAU 2006 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 11 i 12, que es corresponen amb els apartats 3.1 i 3.2 dels continguts de fets i conceptes.
L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt
L'alumnat ha de descriure les dades, tot destacant a la gran quantitat de vagues i de vaguistes que hi va haver durant aquests anys i la seva evolució durant el període (0,5 punts). També haurà de situar les dades en el context de la Primera Guerra Mundial, en la qual Espanya es va mantenir neutral (0,5 punts).

2) 1,5 punts
L'alumnat ha d'explicar que durant la Primera Guerra Mundial Espanya exportava molts productes, però l'increment de les exportacions va provocar un gran augment dels preus, per la qual cosa els exportadors en van sortir molt beneficiats, mentre que els sectors populars van empitjorar les seves condicions de vida (0,5 punts). A continuació, l'alumnat ha d'explicar els aspectes socials de la crisi de 1917, la vaga general revolucionària i la posterior vaga de la Canadenca (0,5 punts) i els fets coneguts amb el nom de *pistolerisme* que afectaren especialment a la societat catalana fins al 1923 (0,5 punts).

3) 2,5 punts
L'alumnat ha d'explicar l'evolució del moviment obrer durant l'últim terç del segle XIX. Quant el desenvolupament del anarquisme es valorarà positivament que expliqui que els llibertaris es dividiren en dues tendències: els partidaris de l'acció sindical i els que preferien les accions violentes. Aquests van ser els responsables del terrorisme anarquista de finals del segle XIX que va afectar especialment a Barcelona, com l'atemptat contra el general Martínez Campos, l'atemptat del Liceu o el del carrer de Canvis Nous (1 punt); l'evolució del socialisme i el naixement del PSOE i de la UGT (0,5 punts). A continuació, l'alumnat haurà d'explicar els fets més destacats del moviment obrer durant els primers anys del segle XX, les conseqüències de la Setmana Tràgica o la fundació de la CNT, entre d'altres (1 punt).

OPCIÓ A

Exercici 1. Text de la Constitució de la Monarquia espanyola, 30 de juny de 1876

A l'exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 6 i 9, que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.4. i amb els de continguts procedimentals 2.1., 3.1., 4.1., 4.2. i 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al primer apartat del punt 3 del document de concreció curricular (*La Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica*).

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt
L'alumnat ha de resumir les idees principals del text: es tracta de la Constitució que ha estat en vigència més temps en la història contemporània d'Espanya i va ser la veritable clau de volta del sistema polític de la Restauració. Els articles reproduïts fan referència al caràcter confessional de l'Estat, als drets dels espanyols i al poder legislatiu (0,5 punts). A la segona part de la pregunta, l'alumnat ha de situar el text en el context històric dels inicis de l'Espanya de la Restauració (0,5 punts). El corrector valorarà positivament el fet que l'alumnat esmenti el polític conservador Cánovas del Castillo com a veritable arquitecte del sistema polític de la Restauració, i que assenyali algunes diferències d'aquesta Constitució respecte de la de 1869.

2) 1,5 punts
L'alumnat ha d'assenyalar el caràcter confessional de la Espanya de la Restauració i, alhora, la tolerància envers altres confessions religioses (0,50 punts). El corrector valorarà positivament el fet que l'alumnat faci referències a com va ser tractada la qüestió religiosa en constitucions anteriors. A la segona part de la pregunta, l'alumnat haurà d'explicar que el poder legislatiu era bicameral: Congrés dels Diputats i Senat (de caràcter més conservador), i que tenien una composició ben diferent l'una de l'altra (0,50 punts). Finalment, a la tercera part de la pregunta, l'alumnat ha d'explicar que durant la Restauració es va utilitzar inicialment per elegir els diputats el sufragi censatari i, des de 1890, el sufragi universal masculí (0,50 punts). El corrector valorarà molt especialment que l'alumnat expliqui que l'existència del caciquisme pervertia el sufragi i falsificava els processos electorals.

3) 2,5 punts
L'alumnat ha d'explicar els fonaments organitzatius del sistema polític de la Restauració que seguia el model britànic basat en l'arbitratge de la monarquia, el bipartidisme, Constitució de 1876 i el caciquisme (1 punt). Ha d'esmentar quins eren els dos grans partits dinàstics (els conservadors d'Antonio Cánovas del Castillo i els liberals de P. Mateo Sagasta) i quines les forces socials que van donar suport a la Restauració (burgesia terratinent, burgesia industrial, Església, aristocràcia) (0,50 punts). També s'ha d'explicar quines eren les forces d'oposició política (carlistes, republicans, catalanistes) i social (moviment obrer) al règim (0,50 punts). Finalment, a la tercera part de la pregunta, l'alumnat ha d'assenyalar fets com la fi de la tercera guerra carlista, el fracàs dels pronunciaments republicans, la regència de Maria Cristina i, especialment, les guerres colonials (a Cuba i a les Filipines) i la guerra de 1898 amb els EUA (0,50 punts). El corrector valorarà molt positivament el fet que l'alumnat identifiqui correctament alguns dirigents polítics i socials del període, així com que exposi amb claredat el falsejament sistemàtic de les eleccions i de la vida política. També es valorarà positivament el fet que l'alumnat esmenti l'emergència del catalanisme polític com un estat d'opinió contrari al marc polític dissenyat per Cánovas.

47. PAU 2005 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2. Dades estadístiques sobre la balança de pagaments, índex de preus i vagues (1914-1921)

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 11, 12 i 17 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 3.1 i 3.2. i amb els de continguts procedimentals 1.1., 2.1., 3.1., 4.1., 4.4. També es verifica els aprenentatges referits als punts 2, 4 i 5 del document de concreció del currículum (*La Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica*).

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt
L'alumnat ha de descriure les tres taules, que una és de tipus econòmic (la balança comercial espanyola entre 1912 i 1921) i dues de caràcter econòmicosocial (l'evolució de l´índex de preus a Barcelona i el nombre de vagues a Espanya entre 1914 i 1920). En línies generals, l'alumnat ha d'explicar que el saldo comercial va ser clarament positiu en el període 1915-1919, durant la primera guerra mundial, tot i que els preus van assolir importants increments i la conflictivitat laboral tingué una tendència alcista

(0,50 punts). A la segona part de la pregunta, l'alumnat ha de situar el quadre en el context històric de la primera guerra mundial i de la crisi de l'Estat de la Restauració (0,50 punts). El corrector valorarà molt positivament el fet que l'alumnat utilitzi de manera correcta els conceptes "importacions", "exportacions", "saldo comercial" o "índex 100".

2) 1,5 punts
L'alumnat ha de relacionar de manera precisa la neutralitat espanyola durant la primera guerra mundial amb l'existència d'un creixent saldo comercial positiu de l'economia espanyola degut a la disminució de les importacions i a l'increment significatiu de les exportacions. Aquesta tendència es trencà gairebé immediatament després d'acabada la guerra (0,50 punts). A la segona part de la pregunta, l'alumnat ha de relacionar l'increment de les exportacions amb l'alça de preus (0,50 punts) i com aquest fet va incidir clarament en un deteriorament de les condicions de vida de les classes treballadores i en una creixent conflictivitat social (0,50 punts). El corrector valorarà positivament el fet que l'alumnat identifiqui els sindicats més remarcables de l'època i que esmenti l'aparició de la violència social i el pistolerisme.

3) 2,5 punts
A la tercera pregunta l'alumnat ha d'explicar els dos corrents majoritaris del moviment obrer espanyol del primer terç del segle XX, tot diferenciant el moviment sindical (anarquisme, CNT, i socialisme, UGT) del polític (PSOE) (0,75 punts). També haurà de distingir la localització geogràfica dels dos corrents ideològics principals i la seva conversió en veritables moviments de masses moderns (1 punt). Caldrà que destaqui el protagonisme de l'obrerisme en diversos episodis d'aquells anys, com els fets de la Setmana Tràgica o la vaga general revolucionària de 1917, així com l'aparició de nous partits polítics obrers (PCE) i la repressió duta a terme per la dictadura de Primo de Rivera (0,75 punts). El corrector valorarà positivament el fet que l'alumnat esmenti correctament els noms d'alguns dirigents obrers i polítics de l'època (Pablo Iglesias, el Noi del Sucre, Dato, etc) i faci esment d'altres formes de sindicalisme obrer (catòlic, catalanista), o, també, de la presència obrera en altres formacions polítiques no específicament obreristes (republicanisme radical).

48. PAU 2004 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1. Article *ANÒNIM: La opinión pública ante la guerra Barcelona: "La Vanguardia" .2-4-1898.*
A l'exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 9, 12, 27 i 31 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 2.4 i 3.2 i, parcialment, amb els blocs de continguts procedimentals 1.3, 1.4, 2.1, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.5, 3.6, 4.1, 4.1 i 4.3. També es verifica els aprenentatges referits al punt 3 del document de concreció del currículum, *La Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica (1875-1931)*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1,5 punts
L'alumnat ha d'identificar les idees principals del text. En aquest sentit es valorarà molt positivament que esmenti que McKinley era president dels Estats Units l'any 1898, que els partits polítics espanyols més importants tenien una posició comuna davant la possible guerra i que la majoria de la població espanyola sentia les colònies com a territori espanyol (1 punt). L'alumnat ha de situar el text abans de l'inici de les hostilitats amb els Estats Units en el context històric de la Guerra de Cuba l'any 1898, durant la Restauració Borbònica i /o la Regència de Maria Cristina (0.5 punts).

---

2) 1 punt
L'alumnat hauria de fer referència a l'objectiu de la política exterior nord-americana de construir un imperi colonial en un context de creixement industrial i militar per part dels Estats Units. Entre les causes concretes que van influir perquè els Estats Units declaressin la guerra a Espanya pot assenyalar: la proximitat geogràfica de Cuba i Puerto Rico a les costes dels Estats Units, la futura obertura del canal de Panamà i, sobretot, la cada cop més important presència d'inversions nord-americanes en les economia de Cuba i Puerto Rico, principalment en el sector del sucre; i per altra banda, destacar la feblesa política i militar d'Espanya (0.75 punts). L'alumnat també pot explicar l'existència d'un moviment independentista cubà i la simpatia amb què era vist per bona part de la societat nord-americana, així com la influència dels mitjans de comunicació (diaris) en la creació d'una opinió pública a favor de la independència i de la guerra contra Espanya (0.25 punts).

3) 2,5 punts
L'alumnat ha d'explicar les causes de la guerra, com l'explosió del cuirassat nord-americà Maine al port de l'Havana, el moviment independentista cubà, la política econòmica proteccionista del govern espanyol i els interessos econòmics i polítics dels Estats Units a l'illa (1 punt) –en aquesta part de la pregunta es valorarà positivament si l'alumnat ha esmentat algunes causes de la guerra en la resposta a la pregunta anterior–. També ha d'explicar la fi de la guerra i el tractat de París (1898), pel qual Espanya reconeixia la independència de Cuba i cedia les Filipines, Puerto Rico i l'illa de Guam als Estats Units (0.5 punts). L'alumnat ha d'explicar la crisi del 98, tot fent esment, a nivell cultural, la Generació del 98; així com el regeneracionisme i el canvi de govern que es va produir després de la guerra, amb el nomenament de Francisco Silvela del Partit Conservador com a president de govern. Es valorarà molt positivament que faci una valoració global de la crisi del 98 relacionant-la amb la crisi del sistema polític de la Restauració, tot ressaltant la inestabilitat i les febleses del règim però alhora la seva continuïtat (1 punt).

49. PAU 2004 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2: Mapa sobre l'expansió de la fil·loxera a Catalunya
A l'exercici es proposa la verificació d'una part dels Objectius terminals 6 i 8 que corresponen fonamentalment amb els continguts de fets i conceptes 2.3 i amb els blocs de continguts de procediments 1.3, 1.4, 3.2 i 4.4.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt
L'alumnat haurà de fer una descripció de les comarques i municipis per on es va estenent la fil·loxera i com en un període de 10 anys va quedar afectada una gran part de Catalunya (0,5). També haurà de situar el mapa a la segona meitat de la primera fase de la Restauració caracteritzada, entre altres fets, per la crisi de l'agricultura a finals del segle XIX (0,5).

2) 1,5 punts
L'alumnat haurà de fer esment d'algunes de les causes de la crisi a l'agricultura a Catalunya i Espanya on dos dels productes més importants van entrar en crisi: el blat i la vinya. La baixada dels preus del blat per la importació d'aquest producte bàsic dels EUA i de Rússia i la baixada de la producció de vi a conseqüència de l'epidèmia de la fil·loxera (0,75). L'alumnat també haurà de fer esment d'algunes de les conseqüències socials d'aquesta crisi: increment de l'emigració dels espanyols a ultramar, greus conflictes socials al camp, especialment al conflicte rabassaire a Catalunya i agitacions camperoles a Andalusia. (0,75)

3) 2,5 punts
L'alumnat haurà de fer esment de l'endarreriment de la indústria espanyola respecte a la resta dels països desenvolupats de l'Europa occidental (0,5) i les zones espanyoles on més desenvolupada està la indústria (País Basc i Catalunya) (0,5). També haurà d'exposar les característiques més rellevants de la indústria al País Basc: increment de la producció siderúrgica que va donar lloc a la formació de la *Sociedad Anónima Altos Hornos de Vizcaya* i el desenvolupament de la indústria de béns d'equipament, construccions mecàniques i construcció naval (0,5). D'igual manera, l'alumnat haurà de fer referència a la indústria tèxtil a Catalunya fent esment dels centres més importants –Terrassa i Sabadell-, de les dues matèries primeres –llana i cotó- i de les formes de producció –vapors i colònies industrials així com de l'inici de la diversificació de la producció industrial a Catalunya (indústria química, mecànica, sector elèctric, etc). (0,5). L'alumnat també haurà de fer esment de les pressions dels industrials bascos i catalans i dels grans propietaris agrícoles productors de cereals a favor de que el govern espanyol fes una política econòmica proteccionista concretada en l'aprovació d'un aranzel fortament proteccionista el 1891 impulsat per Cánovas del Castillo (0,5).

50. PAU 2003 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

EXERCICI 1: text sobre les veritables causes del terrorisme

A l'exercici es proposa la verificació dels següents objectius terminals 1, 3, 6, 22 i 28 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 1.3 i 2.1 i amb els de continguts procedimentals 1.3, 2.1, 2.3, 3.1, 3.3, 4.1, 4.2, i 4.4 . També es verifica els aprenentatges referits al punt 3 del document de concreció curricular *(La Restauració: evolució política, socials, econòmica i demogràfica, 1876-1931).*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt
L'alumnat ha de resumir les idees principals, entre d'altres possibles: detenció d'implicats en actes de terrorisme; presència constant d'aquests actes anarquistes a Barcelona; falta d'eficàcia policial; nivell de vida elevat a Barcelona; necessitat de trobar les causes que expliquen l'activisme. Es valorarà la capacitat de comprensió del text si l'alumnat fa referència a la connivència entre l'activista Rull i la mateixa policia: era confident de la mateixa. (0,5 punts)
El context en què s'emmarca aquest editorial de La Vanguardia és el de la primera dècada del segle XX, amb la crisi política i social del sistema de la Restauració i l'aparició d'alternatives polítiques a Catalunya (Solidaritat Catalana) i, especialment, l'aparició de la Solidaritat Obrera el 1907, que preocupa molt les autoritats i el poder (0,5 punts)

2) 2 punts
L'alumnat s'ha de referir a l'activisme anarquista de finals del XIX i principis del XX (des dels atemptats al Liceu i a la processó de Corpus fins a la Setmana Tràgica) que actua amb un principi que s'anomena de *propaganda pel fet* (0,5 punts) i que pretenia castigar els símbols del poder capitalista (atemptats contra bisbes, empresaris, militars, etc.) (0,5 punts) Barcelona serà anomenada la *rosa de foc* per la constant presència d'aquests actes i serà el principal focus dels activistes degut a la seva industrialització i l'arrelament del moviment obrer anarquista. (0,5 punts) Les autoritats responen amb una repressió indiscriminada contra tot el moviment obrer i, sovint, infiltrant elements en les organitzacions sindicals per tal de desactivar actes de protesta o sabotatge (0,5 punts)

3) 2 punts
L'alumnat ha d'explicar l'existència de les dues corrents del moviment obrer: per una banda, la *socialista*, minoritària a Catalunya però majoritària a Madrid, Astúries i el País Basc que constitueix la UGT(1888), sindicat vinculat al PSOE(1879), partit socialista que es presenta a les eleccions polítiques i aconseguirà millores socials (0,75 punts) i l'*anarquista* dividida en els partidaris de la *propaganda pel fet* i l'*acció directa* amb atemptats contra autoritats i els *anarcosindicalistes*, partidaris de formar organitzacions sindicals que preparin la vaga general, però contraris a la violència indiscriminada (0,75 punt). Tot plegat emmarca un període d'enfortiment i conscienciació de les organitzacions socials que desembocarà en

l'esclat d'episodis de violència, com la Setmana Tràgica, el 1909, relacionats amb la crisi general del sistema de la Restauració. (0,5 punts)

51. PAU 2003 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

EXERCICI 1: Discurs de Cánovas del Castillo

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels Objectius terminals 1 i 4 que corresponen fonamentalment amb els continguts de fets i conceptes 1.4 i amb els blocs de continguts de procediments 1.4, 2.1 i 4.2

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat haurà d'explicitar que entén Cánovas per política i com i perquè defensa el sistema monàrquic. (0,5). L'alumnat haurà de situar el text en la primera fase de la Restauració amb la tornada dels Borbons al tron espanyol en la persona d'Alfons XII, retorn propiciat per Cánovas del Castillo. (0,5)

2) 1,5 punts

L'alumnat haurà de fer esment als dos partits dinàstics –liberals i conservadors- i al seus líders polítics, Cánovas i Sagasta (0,5). També haurà de fer esment del procés de formació i de les característiques ideològiques d'aquests dos partits (0,5) així com dels sectors socials que els van donar suport.(0,5).

3) 2,5 punts

L'alumnat haurà de fer esment de les característiques fonamentals de la Constitució de 1876: sobirania compartida entre les Corts i el Rei, estat confessional, la concreció del tipus de sufragi es deixa per a lleis posteriors – censatari per als conservadors i universal per als liberals -, ampli reconeixement de drets i llibertats que són restringit a la pràctica, etc. (1 punt). L'alumnat també haurà de fer esment dels fets més rellevants: tornada del rei Alfons XII a Espanya , final de les guerres carlines i pau de Zanjón (0,5); Memorial de Greuges, mort d'Alfons XII i Pacte del Pardo (0,5); assassinat de Cánovas, guerra de Cuba i Filipines. (0,5)

52. PAU 2003 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

EXERCICI 2: gràfiques sobre el treball femení

A l'exercici es proposa la verificació dels següents objectius terminals 1, 3, 6, 8, 22, 25 i 28 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 1.3 i 2.1 i amb els de continguts procedimentals 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.3, 4.1 i 4.4 . També es verifica els aprenentatges referits al punt 3 del document de concreció curricular *(La Restauració: evolució política, socials, econòmica i demogràfica, 1876-1931).*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat ha de descriure uns gràfics que fan referència a l'ocupació femenina en el conjunt dels treballadors de serveis i industrials. Primer cal que constati que l'ocupació en cap cas supera el 30 % de l'ocupació total (representa 1/3 sobre el total) i que aquesta xifra tot i que no equipara la dona a la resta dels seus companys masculins representa un avenç i portant en la transformació socials dels primers trenta anys del segle XX (0,5 punts). El context, doncs, és el del període 1900-1930, caracteritzat per un desenvolupament industrial important, amb sectors destacats com el tèxtil, el siderúrgic el químic i l'elèctric. (0,5 punts)

2) 1,5 punts

Cal que l'alumnat expliqui que les diferències territorials responen als diferents graus d'industrialització: així Catalunya i, especialment, Barcelona tenen un nivell d'incorporació femenina major que la resta de l'Estat Espanyol (0,5 punts); la presència de la dona en les fàbriques significa, entre d'altres, un canvi radical en l'estructura familiar, de manera que s'inicia el trànsit cap a un model demogràfic modern: a la reducció de la mortalitat segueix una disminució de la natalitat (0,5 punts); les condicions seran molt difícils: les dones cobraven la meitat que els homes per feines comparables, sense gaire garanties legals ni prestacions socials (0,5 punts)

3) 2,5 punts

Cal que l'alumnat expliqui les característiques de les transformacions industrials basades en la progressiva substitució del carbó i el vapor per l'electricitat (0,5 punts); en la introducció del petroli i dels seus derivats en les activitats industrials (0,5 punts); i en l'aparició d'un conjunt de sectors com el químic, el cimenter, el paperer, i el del moble i la joguina, junt amb el desenvolupament dels sectors tradicionals com el tèxtil de la llana i del cotó i el siderúrgic (1 punt); emmarcat tot plegat amb moments importants com ara la Primera Guerra Mundial que permet incrementar la producció, tot i que serà una ocasió perduda per a millorar les condicions de productivitat. (0,5 punts)

53. PAU 2002 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

54. PAU 2002 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1: Discurs de Sagasta al Congrés de Diputats, 27 d'abril de 1898

Per a totes les preguntes:

Les **puntuacions parcials** de cada pregunta són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 4 i 28, que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 1.4. i amb els de continguts procedimentals 2.1., 3.1., 4.1., 4.2. i 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al punt 3 del document de concreció curricular (*La Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica*).

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

A la primera pregunta l'alumnat ha de resumir les idees principals del text: es tracta d'un discurs parlamentari en el qual el seu autor, Sagasta, justifica amb diversos arguments la declaració de guerra als Estats Units d'Amèrica (0,5 punts). A la segona part de la pregunta, l'alumnat ha de situar el text en el context històric de l'Espanya de la Restauració i les guerres colonials de 1895-98 (Cuba i Filipines) (0,5 punts). El corrector valorarà positivament el fet que l'alumnat parli de la Regència de Maria Cristina.

2) 1,5 punts

A la segona pregunta l'alumnat ha d'identificar qui era Sagasta: líder del partit liberal i, aleshores, cap del govern d'Espanya i un dels fonaments, juntament amb Cánovas, del sistema polític de la Restauració (0,5 punts). Tot seguit, l'alumnat ha de comentar breument les causes de la guerra hispanoamericana: desig autonomista dels cubans, negativa de la metròpoli d'atorgar-li l'autonomia, creixent intervencionisme econòmic a l'illa dels Estats Units (0,25 punts), així com els fets més destacats (desfeta de la marina de guerra espanyola) (0,25 punts) i les conseqüències de la guerra (pèrdua de les colònies, dificultats d'alguns sectors exportadors, fallida de la Hisenda pública, aparició del regeneracionisme i la generació del 98, consolidació del catalanisme polític, etc.) (0,5 punts). El corrector valorarà molt especialment que l'alumnat relacioni la desfeta de 1898 amb l'emergència del regeneracionisme com a programa polític i de la consolidació del catalanisme polític, així com que esmenti les anteriors lluites d'independència cubanes.

3) 2,5 punts

A la tercera pregunta l'alumnat ha d'explicar els fonaments organitzatius del sistema polític de la Restauració: Constitució de 1876, model britànic basat en l'arbitratge de la monarquia, bipartidisme, caciquisme, falsejament sistemàtic de les eleccions i de la vida política (aspecte que es valorarà sobre 1,25 punts). També ha d'esmentar quins eren els dos grans partits dinàstics i quines les forces socials que van donar suport a la Restauració (burgesia terratinent, burgesia industrial, Església, aristocràcia) (0,5 punts) i, finalment, les forces d'oposició política (carlins, republicans, socialistes, catalanistes) i social (moviment obrer socialista i anarquista) al règim (aspecte que es valorarà sobre 0,75 punts). El corrector valorarà molt positivament el fet que l'alumnat esmenti alguns dirigents polítics i socials del període i també el fet que assenyali l'emergència del catalanisme polític com un estat d'opinió contrari al marc polític dissenyat per Cánovas.

55. PAU 2001 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1: El pistolerisme segons Pestaña

L'exercici 1 es proposa la verificació dels següents objectius terminals: 3 i 12, que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.1, 2.2 i amb els de continguts procedimentals 1.4, 2.1, 3.1, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 i 4.4 . També es verifica els aprenentatges referits al punt 3 del document de concreció curricular *(La Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica).*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) 1,5 punts

L'alumnat ha de fer un resum de les idees del text, centrat en l'acció terrorista a Barcelona, a partir del 1919 (0.5 punts) i en la perspectiva d'un dirigent sindical que acusa la policia i la justícia de perseguir els sindicalistes (0,5 punts). Cal concretar el context en l'etapa coneguda com a pistolerisme, d'enfrontaments entre nuclis anarquistes i grups pagats per la patronal (Sindicat Lliure) (0,5 punts)

2) 1,5 punts

L'alumnat ha de fer referència a l'enfortiment de la lluita sindical a partir de la crisi del 1917, del Congrés de Sants de la CNT del 1918 i de la vaga de la Canadiense, del 1919 (0,5 punts). La presència creixent del comitès d'obrers serà contrarestada pel Sindicat lliure, finançat pels patrons, encarregat d'atemptar contra la integritat i les vides dels principals dirigents sindicals (0,5 punts). La relació entre acció-reacció i l'augment del nombre d'atemptats, per una i una altra banda, desemboquen en un període caracteritzat pel pistolerisme que significa l'escapçament del moviment sindical (0,5 punts).

3) 2 punts

L'alumnat ha d'explicar com la tradició obrera catalana arrenca de l'anarquisme de finals del XIX (0,5 punts). La radicalització social i la manipulació del republicanisme lerrouxista explota en la Setmana Tràgica, del 1909 (0,25 punts), que acaba amb una repressió indiscriminada contra els grups anarquistes. L'esclat de la 1ª Guerra Mundial significa un període de creixement industrial que no es manifesta en un augment salarial. Les vagues del 1916, del 1917, el Congrés de la CNT del 1918 i la vaga del 1919 (anomenada de la Canadiense) representen l'enfortiment del sindicalisme anarquista a Catalunya (0,75 punts). El pistolerisme del Sindicat Lliure de la patronal i la proclamació de la dictadura de Primo, el 1923, significa la desvertebració del moviment obrer a Catalunya, recuperat novament amb la República. (0,5 punts).

56. PAU 2001 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.